

REGENTIF
Sieć dla Intensyfikacji Innowacji w Dziedzinie Regeneracji Obszarów
Poprzemysłowych

“Od terenów poprzemysłowych do...”

Warsztaty EASW w Stalowej Woli

30 czerwca 2005 / 30 września 2005

**Rzeszowska Agencja
Rozwoju Regionalnego**

Ul. Szopena 51
35-959 Rzeszów
tel.: +48 17 8520600;
fax.: +48 17 8520611
www.rarr.rzeszow.pl

**Centrum Transferu Technologii
i Wydział Architektury
Politechnika Krakowska**

Ul. Warszawska 24
31-155 Kraków
tel.: +48 12 628 28 45
fax.: +48 12 632 47 95
www.transfer.edu.pl

1. PROJEKT REGENTIF

Od 2003 roku Centrum Transferu Technologii i Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej oraz Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego wraz z partnerami z Hiszpanii, Włoch oraz Holandii realizują w ramach 5. Programu Ramowego Unii Europejskiej projekt o akronimie **REGENTIF**, zatytułowany „**Sieć dla Intensyfikacji Innowacji w Dziedzinie Regeneracji Starych Obiektów Przemysłowych**”. Celem projektu jest stworzenie skutecznych i efektywnych metod budowania strategii rozwoju dla opuszczonych i zdegradowanych terenów poprzemysłowych. Poza wiedzą ekspercką z szerokiej grupy dziedzin (ochrona środowiska, architektura, ekonomia i innych), projekt kładzie nacisk na wspieranie podejmowania decyzji poprzez partycypację społeczności, lokalnych władz samorządowych, oraz przedsiębiorców w procesie regeneracji.

W projekcie wybrano 3 pilotażowe obiekty w krajach partnerów projektu we Włoszech, w Hiszpanii i w Polsce. W Polsce jako obiekt pilotażowy została wybrana Stalowa Wola. Dzięki działaniom podejmowanym w projekcie REGENTIF, wypracowane koncepcje rozwoju terenów poprzemysłowych mają większą szansę na uzyskanie dofinansowania ze źródeł europejskich.

2. OPIS TERENU PODDAWANEGO REGENERACJI

Teren objęty analizą położony jest w południowo zachodniej części miasta Stalowa Wola. W bezpośrednim sąsiedztwie terenu po jego wschodniej stronie przebiega droga krajowa nr 77 relacji Rzeszów - Sandomierz. Od północy obszar graniczy z ul. Powiatową biegnącą od skrzyżowania z torami kolejowymi w ciągu ul. Mickiewicza na północny - wschód oraz zmodernizowaną ulicą Kwiatkowskiego o parametrach drogi lokalnej. W granicach obszaru znajdują się jedynie wewnętrzne drogi Huty Stalowa Wola S.A.

Całkowita powierzchnia terenu opracowania wynosi 61,14 ha. Omawiany obszar, jest płaski, tylko niektóre partie są nieznacznie wyniesione. Budynki Huty usytuowane są wzdłuż głównej osi komunikacyjnej przebiegającej z zachodu na wschód. Zamknięcie osi stanowi osadnik kanalizacyjny usytuowany w obszarze analizy. Budynki skupione są w kwartałach ograniczonych wewnętrznymi drogami dojazdowymi oraz bocznkami kolejowymi. Układ zabudowy jest czytelny i wymaga ochrony w przypadku dokonywania przekształceń.

Na obszarze koncepcji warsztatowych brak jest chronionych układów urbanistycznych. Budynki i obiekty produkcyjne kilka typów konstrukcyjnych związanych z powstaniem, przeznaczeniem i gabarytami. Pochodząca z czasu budowy Zakładów Południowych hala nr 149 (dokończona po wojnie) i pobliska stalownia wykonane zostały w konstrukcji szkieletowej stalowej wypełnionej czerwoną cegłą. Inne budynki posiadają konstrukcję stalową lub żelbetonową wykończoną z zewnątrz za pomocą prefabrykowanych płyt betonowych (np. hale 216 i 316). Wieża ciśnień wykonana została w rzadkiej technologii obwodowych prefabrykatów stalowo - betonowych (1937). Sąsiaduje z nią stalowa konstrukcja złomowni z tego samego okresu.

Obiekty przemysłowe zlokalizowane w części objętej opracowaniem charakteryzują się niewielkim rozproszeniem. Wynika to z peryferyjnego usytuowania obiektów wobec głównych hal produkcyjnych Huty Stalowa Wola i rozbudowy w następujących dekadach powojennych na nowych, przyłączonych terenach o znacznej powierzchni.

3. METODOLOGIA WARSZTATÓW EASW

EASW - The European Awareness Scenario Workshop¹

Europejski Warsztat Scenariuszy Świadomości

Metodologia warsztatów EASW została użyta po raz pierwszy przez Komisję Europejską w 1994 roku, jako program pilotażowy, który miał na celu ulepszenie debat publicznych i stworzenie zrównoważonych relacji pomiędzy społeczeństwem, technologią i środowiskiem.

Cele warsztatów EASW:

- Zwiększenie świadomości dotyczącej poszukiwania innowacyjnych rozwiązań;
- Znalezienie wspólnych rozwiązań dla istniejących problemów oraz przełamywanie barier;
- Wymiana wiedzy, opinii i pomysłów pomiędzy mieszkańcami, ekspertami technologicznymi, politykami oraz przedsiębiorcami;
- Identyfikacja problemów ich rozwiązań oraz dyskusja nad różnicami i podobieństwami między nimi;
- Identyfikacja głównych barier zrównoważonego rozwoju społecznego
- Generowanie nowych pomysłów i rozwiązań dla przyszłych działań, polityk i inicjatyw, na poziomie lokalnym, krajowym i unijnym ;
- Poprawa debaty publicznej w społeczności lokalnej odnośnie zrównoważonego życia miejskiego w bliskiej przyszłości oraz znaczenia technologii.

Kluczowym elementem metodologii EASW jest warsztat uczestniczący (*Participatory Workshop*), w którym wymiana wiedzy i opinii oraz dyskusje nad problemami i ideami pomiędzy aktorami grup roboczych, pozwalają na zidentyfikowanie problemów oraz czynników sukcesu, a także na wybranie rozwiązań umożliwiających przezwyciężenie barier społeczno-środowiskowych.

Aktorzy przyporządkowani do grup roboczych to osoby należące do lokalnych społeczności, wpływające lub zaangażowane w proces innowacyjny, np. przedsiębiorcy, administracja publiczna, władze lokalne, organizacje badawcze i centra technologiczne, uniwersytety, organizacje wspierania biznesu, organizacji handlowe, agencje transferu technologii oraz finansowe.

Wyniki EASW są stosowane do zdefiniowania specyficznych działań, które zostaną podjęte przez zainteresowane strony w celu zniesienia barier i poprawy konkurencyjności.

Ostatecznym celem warsztatu EASW jest opracowanie Planu Działań bazującego na wizjach i pomysłach, które pojawiły się w jego trakcie oraz zaangażowanie uczestników do realizacji różnych zadań, ażeby zapewnić trwałą współpracę przy wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań.

Warsztat scenariuszy jest dwudniowym spotkaniem gromadzącym ok. 24-32 uczestników w czterech grupach. Uczestnicy wymieniają poglądy i doświadczenia oraz dyskutują na temat wizji, przeszkód oraz inicjatyw na drodze w kierunku zrównoważonego rozwoju. W tym procesie uczestnicy odgrywają rolę ekspertów, ponieważ jako lokalni aktorzy znają lokalne możliwości i przeszkody dotyczące planowanych zmian. Równocześnie zmiany zależą od nich, od ich aktywności teraz i w przyszłości.

Etapy warsztatu EASW:

1. Wprowadzenie i inspiracja

Krótką prezentacją celów i kolejnych kroków przy realizacji warsztatów. W tej części mogą się pojawić wcześniej opracowane scenariusze, z którymi uczestnicy zapoznają się przed rozpoczęciem spotkania

¹ Szczegółowe informacje na temat warsztatów EASW można znaleźć na stronie internetowej <http://www.cordis.lu/easw/home.html>

oraz przedstawiona prezentacja w postaci filmu video. Kolejnym elementem może być nawiązanie do lokalnej sytuacji przez władze lokalne, które prezentują obecny stan i plany dla przyszłego, zrównoważonego rozwoju miasta. W miarę możliwości i dostępnego czasu organizowana jest wycieczka uczestników do terenów, które będą dyskutowane na warsztatach.

2. Tworzenie wizji w grupach

Uczestnicy tworzą własną wizję miasta w przyszłości (za 20 lat). Przy opracowywaniu jej mogą posługiwać się scenariuszami oraz innymi materiałami.

3. Debata na temat wizji

Prezentacja wizji pozostałym uczestnikom w grupie. Dyskusja na temat wizji w poszczególnych grupach.

4. Grupy tematyczne: Tworzenie pomysłów / Co musi być zrobione?

Podczas tej części określa się w jaki sposób będzie realizowany scenariusz. Uczestnicy zostają podzieleni na cztery grupy tematyczne, które mają rozwinąć pomysły i określić „co musi zostać zrobione”, aby zrealizować wizję w czterech obszarach tematycznych.

5. Sesja plenarna. Wybór i ocena pomysłów

Przygotowywany jest ranking pomysłów (wizje), które zostały wypracowane w grupach, następnie są one prezentowane na sesji plenarnej. Prezentacja zawiera także ocenę wykonalności pomysłów.

6. Ocena

Uczestnicy warsztatów wypełniają kwestionariusz oceniający wyniki oraz metody pracy

7. Konferencja prasowa

Pomysły oraz rezultaty warsztatu prezentowane są lokalnym i regionalnym władzom, publiczności i prasie.

4. I SESJA WARSZTATÓW EASW W STALOWEJ WOLI

TWORZENIE WIZJI

Wśród wielu możliwych terenów poprzemysłowych w Polsce jako obiekt pilotażowy zostały wybrane wyłączone z produkcji tereny Huty Stalowej Woli. Jako metoda pozwalająca zaangażować społeczeństwo w proces regeneracji została wybrana metodologia warsztatów EASW opracowana w Unii Europejskiej w latach 90. Zgodnie z założeniami tej metody warsztaty składają się z dwóch etapów. W pierwszym budowane są wizje rozwoju natomiast w drugim generowane są pomysły mające doprowadzić do wizji ustalonych w pierwszym etapie. W przypadku Stalowej Woli te dwa etapy zostały rozdzielone w czasie. Pierwszy etap miał miejsce w czerwcu, drugi zaś we wrześniu.

30 czerwca 2005 w Zespole Szkół nr 1, przy ulicy Hutniczej 17 w Stalowej Woli odbyła się I sesja warsztatów, mających na celu stworzenie wizji rozwoju obszaru, poddawanego regeneracji.

Warsztaty zostały przeprowadzone zgodnie z metodologią EASW. Było to pierwsze w Polsce użycie tej metody.

4.1. Cele oraz spodziewane rezultaty

Celem pierwszego etapu było:

- wyzwolenie jak najszerzej dyskusji na temat możliwej przyszłości obszaru, który będzie poddany regeneracji za 20 lat,
- stworzenie wspólnej wizji rozwoju obszaru w roku 2025,
- promowanie uczestnictwa społeczeństwa,
- umożliwienie wymiany wiedzy, opinii i pomysłów pomiędzy mieszkańcami, przedstawicielami kultury, oświaty i mediów, władzami i organizacjami lokalnymi oraz przedsiębiorcami.

Udział w I sesji warsztatów miał za zadanie pomóc uczestnikom:

- zwiększyć ich świadomość na problemy gospodarcze społeczne i środowiskowe w danym obszarze,
- zrozumieć przyszłe konsekwencje teraźniejszych zmian.

Końcowym rezultatem warsztatów miało być wypracowanie wspólnej wizji wyodrębnionego obszaru Huty Stalowa Wola za 20 lat.

4.2. Lista organizatorów i uczestników

Organizatorzy:

Lp.	Jednostka	Imię i nazwisko	Kontakt
1.	Politechnika Krakowska Wydział Architektury	Krzysztof Lenartowicz	klenart@usk.pk.edu.pl
2.	Politechnika Krakowska Centrum Transferu Technologii	Piotr Bujas	buj@o2.pl
3.	Politechnika Krakowska Centrum Transferu Technologii	Piotr Czapryński	czaprynski@transfer.edu.pl
4.	Politechnika Krakowska Centrum Transferu Technologii	Diana Maciąg	maciag@transfer.edu.pl
5.	Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Katarzyna Oleksa	koleksa@rarr.rzeszow.pl
6.	Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Paweł Wacnik	pwacnik@rarr.rzeszow.pl
7.	Akademia Ekonomiczna w Krakowie Katedra Socjologii	Anna Karwińska	karwinsa@ae.krakow.pl
8.	Akademia Ekonomiczna w Krakowie Katedra Ekonomiki Nieruchomości i Procesu Inwestycyjnego	Michał Głuszak	gluszakm@ae.krakow.pl
9.	Instytut Rozwoju Miast w Krakowie Zakład Ekonomii Przestrzeni	Janusz Jeżak	januszjezak@irm.krakow.pl
10.	Scuola Superiore di Facilitazione Milano	Gerardo de Luzenberger	xge@deluz.it
11.	Instytut Europeistyki Uniwersytet Jagielloński	Aleksandra Mikula	omikula@yahoo.com
12.	Akademia Ekonomiczna w Krakowie	Barbara Adusz	duszek_bar@o2.pl
13.	Akademia Ekonomiczna w Krakowie	Joanna Bury	b_jo@o2.pl

Uczestnicy:

Lp.	Imię i nazwisko	Jednostka	Grupa Kluczowych Aktorów
1.	Marta Bednarska	Bank Spółdzielczy w Stalowej Woli	Przedsiębiorcy
2.	Stefan Budziszewski	Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Stalowej Woli	Przekaz społeczny
3.	Małgorzata Cebula	Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu	Mieszkańcy
4.	Iwona Ciupak	Mieszkaniec Stalowej Woli	Mieszkańcy
5.	Joanna Dworniakiewicz	Telewizja Stella	Przekaz społeczny
6.	Andrzej Gargaś	Główny Specjalista ds. Aktywizacji Gospodarczej w Biurze Restrukturyzacji i Prywatyzacji Huta Stalowa Wola S.A.	Przedsiębiorcy

7.	Marek Gruchała	Miejski Dom Kultury	Przekaz społeczny
8.	Agnieszka Kaproń	Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej w Sandomierzu	Przedsiębiorcy
9.	Bogusław Kopacz	Zarząd Regionu NSZZ „S” Solidarność Ziemia Sandomierska	Przedsiębiorcy
10.	Antoni Kopyto	Telewizja Stella	Przekaz społeczny
11.	Adam Kuchniak	Mieszkaniec Stalowej Woli	Mieszkańcy
12.	Janusz Kuchno	Wydział Zamiejscowy Nauk o Społeczeństwie KUL w Stalowej Woli	Przekaz społeczny
13.	Joanna Leśniak	Bank Polska Kasa Opieki S.A. I Centrum Klientów Korporacyjnych w Kielcach	Przedsiębiorcy
14.	Krzysztof Lubas	Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej w Sandomierzu	Przedsiębiorcy
15.	Alicja Magdziak-Czajkowska	Kawiarnia artystyczna „Tłó”	Mieszkańcy
16.	Jerzy Makselon	Miejski Dom Kultury	Przekaz społeczny
17.	Damian Marczak	Zespół ds. Promocji Miasta i Współpracy Europejskiej Urząd Miasta Stalowa Wola	Organizacje i władze lokalne
18.	Krzysztof Mencfel	Wydział Architektury i Planowania Przestrzennego Urząd Miasta Stalowa Wola	Organizacje i władze lokalne
19.	Jerzy Mielniczuk	„Nowiny” - Podkarpacka gazeta regionalna Oddział Stalowa Wola	Przekaz społeczny
20.	Lucyna Mizera	Dyrektor Muzeum Regionalnego w Stalowej Woli	Przekaz społeczny
21.	Sylwester Piechota	Urząd Miasta Stalowa Wola	Organizacje i władze lokalne
22.	Marzena Pistor	Mieszkaniec Stalowej Woli	Mieszkańcy
23.	Urszula Serafin-Bąk	Polski Klub Ekologiczny	Mieszkańcy
24.	Jan Sibiga	Prezes HSW – Elektrotechnika i Automatyka Sp. z o.o. Prezes Związku Gmin Dolnego Sanu	Organizacje i władze lokalne
25.	Zdzisław Surowaniec	"Echo - Dnia" - Dziennik Województwa Podkarpackiego Oddział Stalowa Wola	Przekaz społeczny
26.	Andrzej Szostek	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie	Mieszkańcy
27.	Elżbieta Tomczak	Centrum Wspierania Organizacji Samorządowych przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej	Organizacje i władze lokalne

4.3. Agenda I części warsztatów EASW

Data: 30 czerwca 2005 (czwartek)
Miejsce: Zespół Szkół Nr 1, ul. Hutnicza 17, 37-450 Stalowa Wola

Godzina	Temat
9.00 - 9.15	Rejestracja uczestników
9.15 - 9.30	Rozpoczęcie spotkania (<i>Paweł Wacnik - RARR</i>) Krótki wstęp o projekcie REGENTIF, celach i spodziewanych rezultatach warsztatu
9.30 – 10.00	Omówienie metodologii warsztatu EASW <i>Gerardo de Luzenberger</i>
10.00 – 10.20	Prezentowanie uczestników
10.20 – 11.30	Wizyta w Hucie Stalowa Wola Zapoznanie z obiektami, które będą poddane regeneracji
11.30 – 13.00	Podział na 4 grupy: mieszkańcy, przedsiębiorcy, władze i organizacje lokalne oraz przekaz społeczny Tworzenie wizji rozwoju terenu przemysłowego – scenariusz negatywny
13.00 – 14.00	Przerwa obiadowa
14.00 – 16.00	Tworzenie wizji rozwoju terenu przemysłowego – scenariusz pozytywny
16.00 – 17.30	➤ Prezentacja wizji wszystkim uczestnikom warsztatu (przez poszczególne grupy) ➤ Dyskusja oraz utworzenie listy przedstawiającej wspólne elementy każdej z wizji ➤ Wypracowanie wspólnej wizji

4.4. Promocja oraz przygotowania do warsztatów

Wprowadzenie do warsztatów (spotkanie przed-warsztatowe)

- 3 czerwca 2005 odbyło się pierwsze spotkanie Grupy Roboczej Projektu Regentif. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele różnych środowisk zainteresowanych regeneracją terenów przemysłowych w Stalowej Woli. Spotkanie miało za zadanie ogólne przedstawienie projektu Regentif, jego celów oraz udziału mieszkańców Stalowej Woli w całym procesie regeneracji. Jednocześnie spotkanie było punktem wyjścia do dalszych działań w projekcie.

Przygotowania do I sesji warsztatów EASW

Uczestnicy

- **Kluczową kwestią w organizacji warsztatów był dobór uczestników.** Uczestnicy warsztatu zostali podzieleni na 4 grupy, **w zależności od roli jaką** odgrywają w procesie regeneracji: władze i organizacje lokalne, przedsiębiorcy, przekaz społeczny (przedstawiciele kultury, oświaty, mediów) oraz mieszkańcy. Grupy muszą być reprezentatywne (co najmniej 5-6 osób), a liczebność każdej z grup podobna. Dzięki temu wykreowanie wizji rozwoju terenu przemysłowego jest łatwiejsze.
- Wszyscy uczestnicy spotkania Grupy Roboczej, zostali zaproszeni do wzięcia udziału w I części warsztatów.

- Dodatkowo do wszystkich osób, które potencjalnie byłyby zainteresowane regeneracją terenów poprzemysłowych w Stalowej Woli, zostały wysłane zaproszenia na I część warsztatów.
- W warsztatach mógł wziąć udział każdy mieszkaniec Stalowej Woli, który byłby zainteresowany tematyką regeneracji i chciałby decydować o przyszłości swojego miasta.

Promocja warsztatów:

- Informacje o I sesji warsztatów zostały zamieszczone w lokalnej prasie (ukazało się ogłoszenie z zaproszeniem dla każdego mieszkańca Stalowej Woli).
- Na terenie Stalowej Woli zostały rozwieszone plakaty z informacją o warsztatach.

Plakat informujący o warsztatach EASW w Stalowej Woli

4.5. Przebieg I części warsztatów

Spotkanie rozpoczęło się krótkim wprowadzeniem na temat projektu Regentif. O celach projektu i spodziewanych rezultatach opowiedział Paweł Wacnik (Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego). Kolejnym krokiem było omówienie metodologii warsztatów EASW, przez włoskiego specjalistę w tej dziedzinie, Gerardo de Luzenbergera.

Gerardo de Luzenberger

- Następnie każdy z uczestników oraz organizatorów spotkania został poproszony o przedstawienie się oraz wyrażenie oczekiwań co do udziału w warsztacie.
- Głównym zadaniem uczestników było wypracowanie wizji wydzielonych terenów Huty Stalowa Wola. Aby przybliżyć uczestnikom obiekty, które będą poddane regeneracji oraz zainspirować do tworzenia wizji, została zorganizowana krótka wizyta w Hucie Stalowa Wola.

prof. Anna Karwińska

Wizyta w Hucie Stalowa Wola

ZADANIE

Po zapoznaniu się z regenerowanymi obiektami, uczestnicy zostali podzieleni na cztery funkcjonalne grupy:

- Mieszkańcy
- Przedsiębiorcy
- Organizacje i władze lokalne
- Przekaz społeczny

Każda z grup dostała następujące zadanie:

„30 czerwca 2025. Spotykasz kilku uczestników warsztatów, które miały miejsce w Stalowej Woli w 2005 roku. W międzyczasie nigdy nie spotkaliście się. Przedyskutujcie obecną sytuację roku 2025 jako negatywny i pozytywny scenariusz.

Przedyskutujcie pojedyncze wizje i wypracujcie w grupie wspólną wizję negatywną i wizję pozytywną.

Przygotujcie prezentację wspólnej pozytywnej wizji.

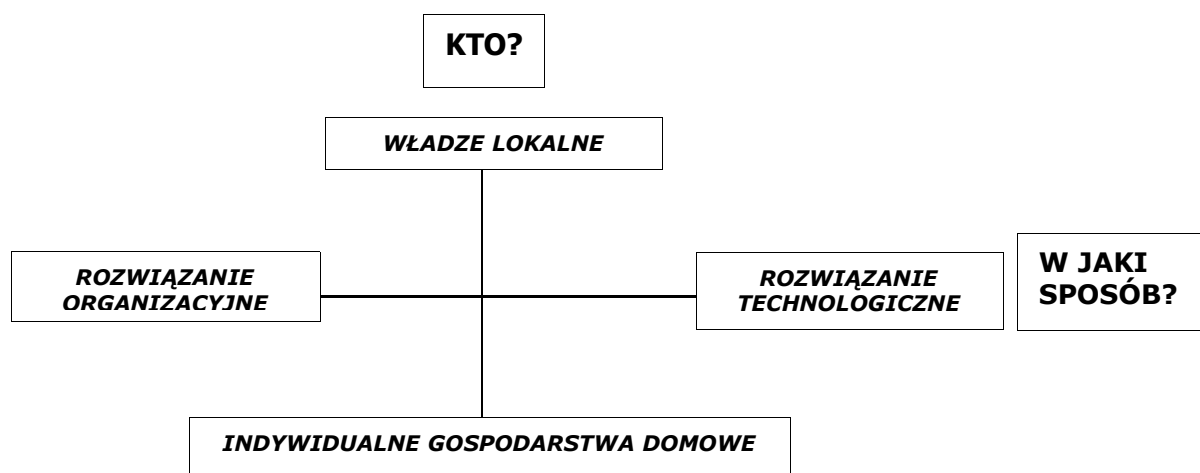
Podsumujcie tę wizję jakimś hasłem – mottem.”

Tworzone wizje skupiały się na czterech obszarach tematycznych:

- Gospodarka lokalna i zatrudnienie
- Społeczność miejska
- Tożsamość lokalna
- Krajobraz i środowisko

W prezentacji każdej wizji powinny znaleźć się odpowiedzi na następujące pytania, przedstawione graficznie w formie wykresu.

- *JAK wygląda sytuacja w roku 2025 uwzględniając poszczególne obszary tematyczne?*
- *KTO jest odpowiedzialny za zaistniałą sytuację?*
 - *władze lokalne*
 - *indywidualne gospodarstwa domowe*
- *JAK doszło do zaistniałej sytuacji?*

5. WYNIKI I SESJI WARSZTATÓW

5.1. Grupa Przekaz Społeczny

MODERATOR 1 – Barbara Adusz

MODERATOR 2 – Piotr Czupryński

UCZESTNICY:

1. Bogusław Kopacz
2. Jerzy Makselon
3. Janusz Kuchno
4. Lucyna Mizera
5. Stefan Budziszewski
6. Jerzy Mielniczuk

WIZJA NEGATYWNA Grupy Przekaz społeczny

Gospodarka lokalna i zatrudnienie

Jest rok 2025. Huta Stalowa Wola już nie istnieje. Upadała ze względu na brak zbytu na produkty. Spowodowało to zanik finansowania rozwoju miasta. Bezrobocie sięga nawet 30%. W mieście pozostają tylko starsze osoby. Młodzi wyemigrowali ze Stalowej Woli. Zanikły jakiejkolwiek więzi społeczne, elity intelektualne są bardzo słabe, nie istnieje żaden lobbing za rozwojem Stalowej Woli. Przyczyny, które doprowadziły do takiej sytuacji to zła polityka Unii Europejskiej i Polski, nieodpowiedzialność elit politycznych, zła infrastruktura oraz nie wytrzymujące konkurencji przedsiębiorstwa w Stalowej Woli.

Spółeczność miejska

W Stalowej Woli jest bardzo wysoka przestępczość. Istnieją destrukcyjne subkultury (błokersi) oraz sekty. W sferze społeczności miejskiej obserwuje się patologie społeczne, nastąpiło zubożenie moralne oraz intelektualne. Poważnym problemem dotyczącym wielu rodzin jest alkoholizm. Społeczność utraciła wiarę we własne siły oraz możliwości dokonania zmian. Do obecnego stanu przyczyniło się złe prawodawstwo. Nie istniały żadne stowarzyszenia i więzi wśród społeczności lokalnej co przejawiało się w braku inicjatyw społeczeństwa obywatelskiego.

Tożsamość lokalna

Nie istnieje Huta, czyli zakład będący „słońcem” - głównym symbolem Stalowej Woli. Struktura miasta ulega rozpadowi - dzielnice Stalowej Woli zostały włączone do innych sąsiednich miast. Ludzie wstydzą się faktu, że pochodzą ze Stalowej Woli. Brak jest jakichkolwiek więzi i źródeł jedności wśród miejscowej ludności. Młodzież utożsamia się jedynie z subkulturami (błokersi). Nie istnieją nawet kluby sportowe, kibice ze Stalowej Woli jeżdżą na mecze do Niska. Nastąpiło „zatomizowanie” społeczeństwa z gospodarki współczesnej do naturalnej („byle żyć”).

Środowisko i krajobraz

Istniejąca na początku XXI wieku otulina, którą stanowiły kompleksy leśne została zdegradowana. Powodem tego był chaotycznie rozwijający się przemysł aluminiowy cechujący się „brudną produkcją”, nie zwracający uwagi na zanieczyszczenie środowiska. Drogi dojazdowe do Stalowej Woli są silnie zniszczone co utrudnia w znacznym stopniu dojazd do miasta. Architektura uległa degradacji ze względu na brak źródeł finansowania oraz panujący chaos budowlany. Nastąpił upadek krajobrazu, spadek poziomu wód gruntowych, wody są silnie skażone. Nie istnieje żadna forma turystyki. Wydawany jest przewodnik „Jak przeżyć w Stalowej Woli”.

WIZJA POZYTYWNA Grupy Przekaz społeczny

Gospodarka lokalna i zatrudnienie

Hasło: Ekoland źródłem nowych technologii

W roku 2025 w Stalowej Woli działa przynoszące duże profity dla miasta Centrum Innowacyjności i Technologii. Kontynuowana jest tradycja przemysłowa. Huta Stalowa Wola rozwija się bardzo dobrze, realizuje właśnie zlecenie z NATO produkując zaawansowaną technologicznie artylerię. Kolejnym prężnie rozwijającym się ośrodkiem jest Centrum Rozwoju i Ochrony Ekosystemów. Nowe usługi w turystyce, kulturze (multimedia) oraz zdrowiu zapewniły wiele miejsc pracy.

Spółeczność miejska

Hasło: Młode i otwarte miasto

W Stalowej Woli działa renomowany uniwersytet wschodnio-europejski oraz miasteczko uniwersyteckie. W Stalowej Woli mieszka młoda i wykształcona społeczność włączona w wysokiej jakości globalną sieć informatyczną. W mieście działa otwarte forum służące społeczności lokalnej. Wśród społeczeństwa istnieje swoboda wiary i kształtowania postaw (równość światopoglądowa). Stalowa Wola zajmuje pierwsze miejsce w rankingu miast pod względem jakości życia w Polsce. Ze względu na wysoki dobrobyt zanikowi ulegają instytucje pomocy społecznej. Miasto jest miejscem, gdzie rozwijają się silne więzi między wschodem i zachodem.

Tożsamość lokalna

Hasło: Stalowa Wola narodu polskiego

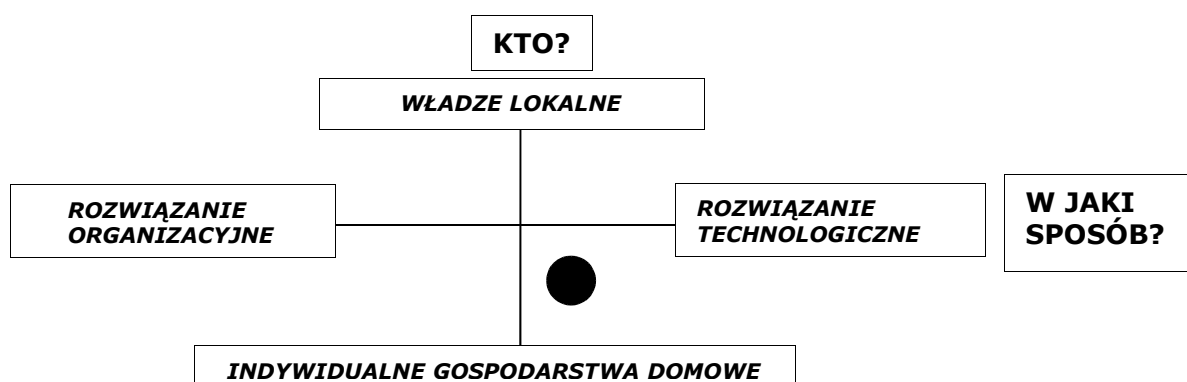
W roku 2025 kultywowane są tradycje COP oraz idei Kwiatkowskiego (również w skali europejskiej). Miasto ma bardzo silnie rozwiniętą promocję oraz zaangażowane jest w tworzenie nowych symboli m.in. marka HSW jest bardzo dobrze znana, po morzach pływa okręt badawczy ze Stalową Wolą w nazwie. Przyczyną zaistniałej sytuacji jest opieranie tożsamości na porozumieniu społecznym oraz solidaryzacja więzi ludności miasta. Stalowa Wola jest znana z umiejętności ściągania kapitału.

Środowisko i krajobraz

Hasło: Zagłębie ekologiczno zdrowotne

Stalowa Wola wykorzystała swoje położenie geograficzne dla ekspansji w kierunku ekologiczno zdrowotnym (Puszcza Sandomierska, Lasy Janowskie, Roztocze), stanowiąc największy kompleks leśny. Miasto przedstawia się jako „miasto ogród”. Wykorzystywane są zasoby naturalne (wody mineralne, stężenie jodu), istnieje stacja badawcza ekosystemów. Dolina Sanu jest wykorzystywana do żeglugi i rekreacji. Stalowa Wola ma bardzo dobry dostęp do systemu komunikacyjnego (kolej, lotnisko).

JAK doszło do zaistniałej sytuacji?

5.2. Grupa Przedsiębiorcy

MODERATOR 1 – Joanna Bury

MODERATOR 2 – Piotr Bujas

UCZESTNICY:

1. Andrzej Gargaś
2. Agnieszka Kaproń
3. Krzysztof Lubas
4. Alicja Czajkowska-Magdziak
5. Joanna Leśniak
6. Marta Bednarska

WIZJA NEGATYWNA Grupy Przedsiębiorcy

Gospodarka lokalna i zatrudnienie

Kluczowym problemem opinii mieszkańców miała być ucieczka młodych do większych ośrodków miejskich, do których wyjeżdżają na studia czy za granicę, w celach zarobkowych. Środki finansowe zdobywane za granicą wracają potem do Stalowej Woli w formie pomocy dla rodziny, co w dłuższej perspektywie powoduje brak działań i aktywacji lokalnej gospodarki oraz szukanie źródeł dochodu poza miastem. W mieście brakuje młodych, wykształconych ludzi, społeczność się starzeje, pozostający w mieście żyją warunkach poniżej średniej krajowej. Brak rozwiniętego sektora usługowego, liczba przedsiębiorstw prywatnych powoduje, że ilość miejsc pracy jest ograniczona, szczególnie miejsc dla pracowników wykwalifikowanych. Huta Stalowa Wola – dotychczasowa „żywicielka miasta” ograniczyła produkcję ze względu na mniejsze zapotrzebowanie na produkty.

Tożsamość lokalna

Społeczność Stalowej Woli odznacza się profilem starzejącym co wpływa na rodzaj i sposób jej aktywności, obserwowana jest bezradność wśród tych osób, brak wiary w możliwość skutecznych zmian. Pogłębia się poczucie alienacji. Tradycyjne wartości takie jak rodzina stanowią oparcie, lecz jednocześnie są zagrożone w swojej pozycji ze względu na skupienie ludzi na zdobywaniu środków materialnych do życia. Postępuje marazm przyczyniający się do ograniczenia inicjatyw lokalnych, braku ingerencji działań. Ci którzy wyjechali nie utożsamiają się z miastem, przebywający poza granicami oraz wyjeżdżający na studia rzadko rozważają powrót do miasta jako rozwojową wersję planowania swojej przyszłości. Powoduje to zagrożenie wyjąłwienia potencjału kreatywnego miasta i brak kontynuacji kulturalnej i tożsamościowej przez młode pokolenia.

Społeczność miejska

Miasto jako zdrowa społeczność przestaje istnieć, proporcje grup społecznych uległy zaburzeniu. Na skutek odpływu ludzi młodych do większych ośrodków i emigracji społeczność starzeje się. Wśród mieszkańców panuje marazm, poczucie bezradności, starsi czują się niepotrzebni, dlatego nie włączają się w podejmowanie działania. Problemy bytowe przesłaniają inne aktywności i powodują zupełny zanik potrzeb kulturalnych, grupowych. Młodzież ucieka z miasta ze względu na brak perspektyw życiowych i brak warunków rozwoju. W dziedzinie oświaty nie pojawiły się żadne efektywne decyzje, następuje marginalizacja potrzeb i inicjatyw dla młodzieży, która degeneruje się. Zwiększa się odsetek przestępstw popełnianych przez młodzież. Nasila się patologia w rodzinach.

Środowisko i krajobraz

Duży kombinat hutniczy, ze względu na zmianę i rozproszenie produkcji powoduje dalsze niekorzystne zmiany w środowisku. Stalowa Wola pogłębia swoją rolę miasta czysto produkcyjnego wraz z konsekwencjami tego. Postępuje dekapitalizacja majątku huty i osiedli robotniczych. Przebudowy i brak konserwacji powodują dalszą utratę cech pierwotnego projektu miasta. Pierwotna architektura huty i miasta powoli zanika, co jest wynikiem rozprzedaży i rozproszenia majątku, nieefektywnych decyzji planistycznych, często o podłożu korupcyjnym. Stara komunikacja powoli ulega zniszczeniu. Do spowolnienia rozwoju, a później jego zatrzymania przyczynia się też brak nakładów na infrastrukturę, rozwój komunikacji.

WIZJA POZYTYWNA Grupy Przedsiębiorcy

HASŁO: Kapitał ludzki, technologiczny – park technologii, edukacji i sztuki

Gospodarka lokalna i zatrudnienie

Uczestnicy wyodrębnili trzy kierunki, w których miasto Stalowa Wola mogłoby się rozwijać: Huta Stalowa Wola rozpoczęła by produkcję sprzętu o światowym standardzie, wysokiej jakości, konkurencyjnych cenach, opartego na nowych technologiach, np. stymulatorów lotu (w koprodukcji z pobliskimi zakładami lotniczymi w Mielcu), produkcja rozwija się, gdyż wykorzystano to co Stalowa Wola ma najważniejszego - potencjał kadr wykwalifikowanych i tradycje przemysłowe.

Park technologiczny powstały na terenach uwolnionych przez hutę miałby szansę stać się miejscem wspomagającym rozwój młodej części społeczności, kuźnią nowych rozwiązań. Możliwe byłoby stworzenie inkubatora przedsiębiorstw pracujących dla huty i dostarczających jej rozwiązań projektowych wykorzystujących nowe technologie, co mogłoby być stanowić dobrą wizytówkę miasta i dostarczać miejsc pracy dla wykształconej, młodej części mieszkańców. Ośrodek przyciągałby zlecenia dla huty

oraz specjalistów.

Druą część parku – park tematyczny, związany ze szkołą artystyczną, (np. formy monumentalne ze względu na kubaturę posiadanych obiektów), teatr na otwartym powietrzu, sala koncertową, oraz muzeum techniki wojskowej – kultywującego tradycje produkcyjne HSW.

Renoma miasta powoduje napływ inwestorów, przedsiębiorców, którzy wnoszą kapitał i rozwijają miasto.

Tożsamość lokalna

Społeczeństwo zyskuje motywację do działania w postaci ożywienia gospodarczego związanego z parkiem przemysłowym i napływem inwestorów. Rozwija się marka miasta Stalowa Wola jako miejsca związanego z nowoczesnym i wyrafinowanym przemysłem maszynowym.

Częściowa zmiana image miasta od profilu czysto przemysłowej, związanej z materiałową produkcją Huty, ulega przesunięciu w kierunku nowego produktu. Następuje ożywienie i pozytywna recepcja tradycji technicznych i inżynierskich miasta. Muzeum przemysłowe podkreśla tradycje produkcyjne miasta i jest jego wizytówką. Mieszkańcy identyfikują się z miastem, młodzież kształci się w mieście i poza lecz powraca, znajdując w Stalowej Woli dogodne warunki rozwoju i realizacji zawodowej. Społeczność jest ustabilizowana i odzyskuje młody profil.

Społeczność miejska

Miasto jest szeroko promowane w mediach, zarówno polskich jak i zagranicznych, jako miejsce które odznacza się progresywnym rozwojem. Społeczność zyskuje poparcie dla śmiałych inicjatyw organizacyjnych. Poprawa sytuacji materialnej mieszkańców powoduje wzrost zainteresowania zorganizowanymi metodami spędzania czasu.

Centrum kulturalne w dawnych obiektach wschodniej części Huty zyskuje uznanie nie tylko lokalne lecz również w całym kraju i poza. Szkoła artystyczna przyciąga artystów, młodzież. Aby sprostać potrzebom powiększonego ruchu w mieście, powstaje baza hotelowa i usługowa pozwalająca znaleźć zajęcie części społeczności, w szczególności kobietom nie zatrudnionym w przemyśle. Mieszkańcy aktywizują się, występują z inicjatywami, są kreatywni. Edukacja i zaplecze lokalne przyczynia się do powiększania wykształconego kapitału ludzkiego wśród mieszkańców. Spada przestępczość, uzależnienia i przemoc wśród ludzi młodych.

Środowisko i krajobraz

Powstaje szlak tematyczny, prezentujący wartościowe znaki w krajobrazie miasta - od muzeum Centralnego Okręgu Przemysłowego poprzez park technologiczny, aż do zasobów naturalnych Puszczy Sandomierskiej.

W mieście poprawia się infrastruktura, mała architektura, Usprawnieniu ulega komunikacja, powstaje małe lotnisko pod miastem.

Tereny zbywające hucie zostają przekazane za ulgi podatkowe miastu do dyspozycji. Wzbogacają one poza programem kulturalno-edukacyjnym w starych obiektach przestrzeń miasta. Centrum przesuwa się na południe i wraz z terenami zielonymi pasa izolacyjnego Huty tworzy nowe śródmieście. Pojawiają się inwestycje i *image* aspekt miasta przyjaznego środowisku, pełnego urządzonej zieleni i atrakcji poznawczo-kulturalnych.

5.3. Grupa Organizacje i władze lokalne

MODERATOR 1 – Aleksandra Mięka

MODERATOR 2 – Janusz Jeżak

UCZESTNICY:

1. Krystian Mencfel
2. Damian Marczak
3. Jan Sibiga
4. Marek Gruchała
5. Elżbieta Tomczak
6. Sylwester Piechota

WIZJA NEGATYWNA Grupy Organizacje i Władze Lokalne

HASŁO: Matka Huta osierociła miasto

Gospodarka lokalna i zatrudnienie

W 2025 roku w Stalowej Woli występuje wysokie bezrobocie strukturalne. Młode, dobrze wykształcone osoby wyemigrowały ze Stalowej Woli. W mieście brakuje wyspecjalizowanych kadr.

Nastąpił upadek Huty Stalowa Wola, która została przejęta przez inwestora prywatnego i zamieniona na inną działalność. Powodem był brak radykalnych decyzji zarządu Huty oraz władz lokalnych.

Odczuwalny jest upadek firm kooperacyjnych (Stalowa Wola + region). Potencjalnym inwestorom brakuje pomysłów na nowe usługi.

Ekonomia w Stalowej Woli zdecydowanie się pogorszyła. Sytuację w mieście można śmiało nazwać załamaniem gospodarczym. Odpowiedzialne za sytuację są związki zawodowe oraz władze lokalne.

Spółeczność miejska

W Stalowej Woli można zaobserwować starzenie się społeczeństwa. Młodzi ludzie, którzy pozostali jeszcze w mieście, są bez pracy. Większość osób po prostu wegetuje, nie szuka zatrudnienia ani nowych perspektyw. Nie mają żadnego celu, do którego by dążyli.

Brak jest tzw. społeczności obywatelskiej. Widoczne są natomiast liczne patologie (alkoholizm, przemoc,

ubóstwo). Obserwuje się częste konflikty międzypokoleniowe. Młodzi nie mają szacunku dla starszych osób, i odwrotnie. Nie ma już żadnych więzi społecznych. Brakuje również usług oświatowych i kulturalnych. Nie istnieją domy kultury, muzea zostały zniszczone.

Tożsamość lokalna

Wraz z likwidacją HSW zaprzepaszczono infrastrukturę "historyczną". Wszystkie wartościowe architektonicznie budynki huty zostały zniszczone.

Wśród mieszkańców można zaobserwować pewną mieszanekę kulturową. Mało kto utożsamia się z miastem Stalowa Wola i regionem. Pozostali mieszkańcy nie mają żadnych punktów odniesienia. Przyczyną jest całkowity brak lokalnych autorytetów. Brak jest forum społecznego.

Centrum miasta opanowały gangi wietnamskie, które niszczą drobnych przedsiębiorców i uprzykrzają życie mieszkańcom.

Winę za powstałą sytuację ponosi niedostosowany do potrzeb rynku system edukacji. Winne są też władze lokalne i wojewódzkie, które nie podejmują żadnych radykalnych decyzji.

Środowisko i krajobraz

Środowisko naturalne Stalowej Woli uległo kompletnej degradacji. Nastąpiła wycinka lasów, nie ma żadnej zieleni. Tereny są zanieczyszczone i zaśmiecone.

Jest natomiast coraz więcej budynków. Niestety te stare nie nadają się do użytkowania, więc jedyne wolne zasoby mieszkaniowe pozostały na obrzeżach miasta.

Za sytuację odpowiadają władze lokalne oraz nieuczciwi inwestorzy, którzy działali wbrew "środowisku".

WIZJA POZYTYWNA Grupy Organizacje i Władze Lokalne

Hasło: Centrum historii i kultury

Gospodarka lokalna i zatrudnienie

W 2025 roku w Stalowej Woli bezrobocie jest dość niskie. O dobrą, interesującą pracę nie jest trudno. Powstają nowe, interesujące miejsca pracy. Młodzi ludzie zostają w mieście i tu szukają pracy. Wyjeżdżają na studia, tylko po to aby zdobyć dobre wykształcenie i doświadczenie. Po studiach wracają w rodzinne strony. Dzięki temu następuje napływ kreatywnych zasobów ludzkich.

Huta Stalowa Wola dobrze prosperuje i zapewnia miejsca pracy.

Klimat inwestycyjny jest dość sprzyjający. Dlatego też do Stalowej Woli przyjeżdżają inwestorzy z całej Europy. Dzięki temu rozwijają się nowe przemysły, tworzą nowe usługi. Kwitnie turystyka.

Przyczyną tak korzystnej sytuacji jest zdeterminowana postawa władz, które są przyjazne mieszkańcom, a dbając o miasto przyciągają inwestorów.

Spółeczność miejska

Huta Stalowa Wola stała się miejscem otwartym, przyjaznym, swoistą przestrzenią do realizacji nowych pomysłów.

Liczne są lokalne inicjatywy 'pro publico bono', także samorządu, dotyczące działań i ich integracji w celu kulturalnego wykorzystania terenu. Decyzje podejmowane są efektywnie.

Organizowane są nowe, ciekawe sposoby spędzania wolnego czasu. Mieszkańców cechuje otwartość na zmiany i chęć do integracji społecznej.

Tożsamość lokalna

Mieszkańcy Stalowej Woli chętnie utożsamiają się z Hutą Stalowa Wola. Wracają także wcześniejsze, przedhutnicze jeszcze tradycje związane z dawnymi zajęciami mieszkańców miasta i okolic. Lasowiaci – tak o sobie mówią mieszkańcy.

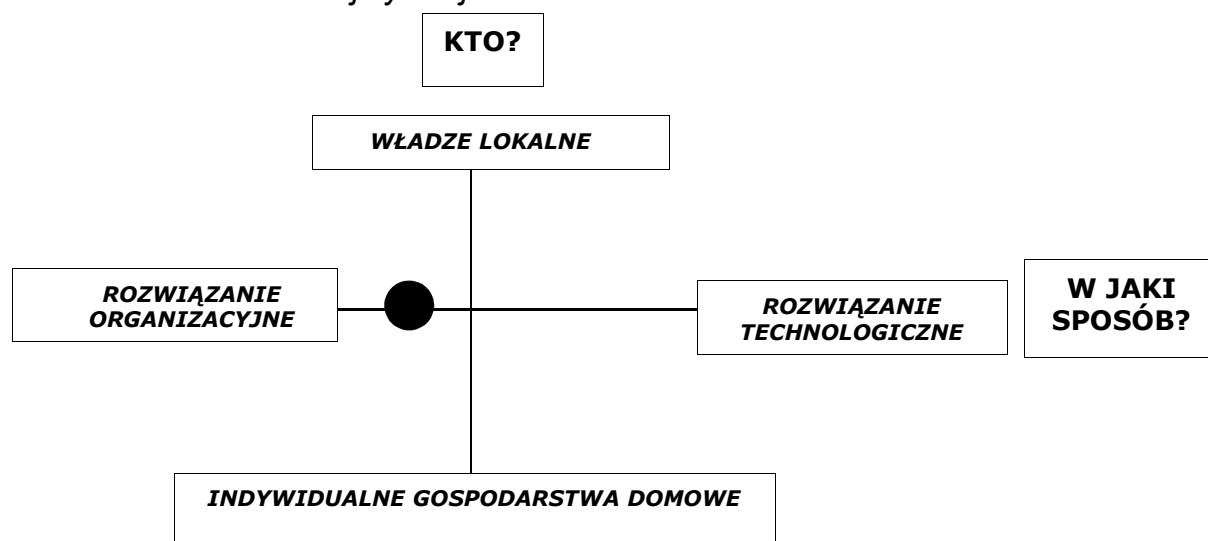
Również media pomagają w kultywowaniu starych tradycji i są przyjazne dla lokalnej społeczności.

W miejscu części starych budynków huty, stoi Muzeum Historii COP oraz HSW, które przypomina mieszkańcom o starych czasach.

Środowisko i krajobraz

Środowisko naturalne Stalowej Woli jest w doskonałym stanie. Tereny zielone są silnie wyeksponowane. Czas wolny mieszkańcy spędzają w licznych parkach. Szczególnie znany i lubiany jest Park Kwiatkowski.

Jak doszło do zaistniałej sytuacji?

5.4. Grupa Mieszkańcy

MODERATOR 1 – Michał Głuszak

MODERATOR 2 – Katarzyna Oleksa

UCZESTNICY:

1. Małgorzata Cebula
2. Adam Kuchniak
3. Marzena Pistor
4. Iwona Ciupak
5. Urszula Serafin – Bąk

WIZJA NEGATYWNA Grupy Mieszkańcy

Gospodarka lokalna i zatrudnienie

Rok 2025. W Stalowej Woli występuje bardzo duże bezrobocie, kształtujące się na poziomie kilkudziesięciu procent, szczególnie wśród kobiet. Nastąpiło rozdrobnienie Huty Stalowa Wola na małe, nieliczne spółki, których właścicielami są obecnie głównie prywatni przedsiębiorcy. Te małe zakłady są jednymi z nielicznych pracodawców w mieście. Sporadycznie funkcjonują hale należące kiedyś do HSW. Płace są niskie, występuje duży wyzysk pracownika. Niskie zarobki uniemożliwiają normalne życie. W związku z małą zasobnością ludności lokalnej oraz brakiem wykwalifikowanej kadry (młodzi, zdolni dawno wyjechali szukać pracy gdzie indziej) brak jest zainteresowania ze strony inwestorów zewnętrznych, a w związku z tym mały zbył towarów i usług.

Spółeczność miejska

Stalowa Wola w 2025 to miasto emerytów i rencistów. Brak młodych i aktywnych ludzi. Wzrost klientów pomocy społecznej. Miasto podzielone jest na lepsze i gorsze obszary. Nastąpiła izolacja społeczno – kulturalna. Ze względu na brak perspektyw i szans rozwoju w Stalowej Woli panuje niż demograficzny. Nie ma miejsc, gdzie mogłaby spotykać się młodzież. Aktywność społeczna ogranicza się do „środków podwórkowych”, gdzie dominuje przestępczość i agresja (nieliczni młodzi, którzy zostali są przeważnie bezrobotni). Występuje całkowita apatia społeczna, a także wzrost patologii i umieralności.

Tożsamość lokalna

Tylko nieliczni mieszkańcy pamiętają czasy świetności Huty Stalowa Wola. Szczególnie osoby starsze (emeryci), byli pracownicy huty. Jest to pamięć bolesna i pełna rozgoryczenia z powodu upadku zakładu i „rozkradzenia” majątku. Pojawiają się inne priorytety w życiu mieszkańców, huta już nie jest czymś z czym Stalowa Wola była przez tyle lat utożsamiana i identyfikowana. Szczególnie młodzi mieszkańcy nie widzą dla siebie szans rozwoju w mieście i dalszych perspektyw życia, powodów by utożsamiać się z tym miastem. Społeczność bardziej walczy o przetrwanie niż o pamięć o korzeniach i Kwiatkowskim.

Środowisko i krajobraz

Tereny Huty w 2025 roku to tereny zdegradowane, zniszczone i zaśmiecone. Ogrodzenia zostały rozkradzione. Nie istnieje część hutnicza, ponieważ miasto nie ma pieniędzy na utrzymanie tych terenów i gospodarowanie nimi. Większość hal, które pozostały stały się „squotami”, gdzie mieszkają bezdomni. Popularna jest rabunkowa wycinka drzew, rozkradziono wszystkie przedstawiające jakąkolwiek wartość instalacje i maszyny. Wycięto spore połacie lasu, gdyż nie ma władz, które by zaopiekowały się tym terenem. W mieście istnieją duże kontrasty. Z jednej strony występują bogate dzielnice, a z drugiej biedne, gdzie toczy się społeczna vegetacja. Most na Sanie został zniszczony, a w ten sposób nastąpiło oddzielenie miasta od innych miejscowości. Powrót do promu.

WIZJA POZYTYWNA Grupy Mieszkańcy

HASŁO : Miasto mostów

Gospodarka lokalna i zatrudnienie

W roku 2025 Stalowa Wola jest miastem o zróżnicowanej działalności gospodarczej (na obszarze tzw. Parku Kwiatkowskiego dominują funkcje związane z rekreacją i kulturą). W ciągu ostatnich lat doszło do ilościowej i jakościowej transformacji lokalnej gospodarki, która jest nastawiona na innowacje (niekoniecznie o technologicznym charakterze). Nastąpiła zamiana przemysłu na turystykę i usługi. Miasto posiada bogaty samorząd, który troszczy się o rozwój Stalowej Woli i ściąga inwestorów zagranicznych.

W Stalowej Woli nastąpił rozwój szkolnictwa i turystyki, ze względu na bliskość Sanu i Ulanowa, miejscowości turystycznej, z którą związani są Flisacy. Wynika to bezpośrednio z dobrej polityki miasta, nastawionej na rozwój turystyki i kształcenie młodych ludzi. Powstało muzeum i skansen przedstawiający historię Zakładów Południowych. Rozkwit ekonomiczny i zróżnicowanie gospodarcze, które przyczyniło się do wzrostu zatrudnienia, bezrobocie wynosi zaledwie kilka procent. Kobiety odgrywają większą rolę w społeczeństwie i są chętnie zatrudniane, szczególnie w usługach opiekuńczych.

Spółeczność miejska

Odmłodziła się struktura demograficzna. Coraz więcej młodych ludzi wraca pod studium do miasta rodzinnego i zakłada rodzinę. Miejskowe uczelnie wyższe przyciągają ludzi z regionu, którzy również zostają by pracować w mieście. W mieście funkcjonują liczne organizacje pozarządowe. Zarówno młode jak i starsze osoby są aktywne, co przejawia się w wolontariacie i organizacjach pozarządowych. Widoczne jest również zaangażowanie społeczeństwa w rozwój miasta, co przejawia się

współdziałaniem mieszkańców.

Poprawiły się stosunki pomiędzy władzami lokalnymi a mieszkańcami. Następuje wzrost zaufania do władz i działalności liderów, którzy mają poparcie społeczności lokalnej. Związane jest to z pozytywnymi doświadczeniami i widocznymi efektami ich pracy.

Miejski system komunikacyjny jest sprawny, głównie dzięki publicznym inwestycjom realizowanym przez gminę (dzięki rozkwitowi gospodarczemu dochody samorządu są znaczne i stabilne, ponieważ nie zależą jedynie od jednego inwestora). Ukonstytuowało się centrum miejskie, gdzie ogniskuje się życie miasta.

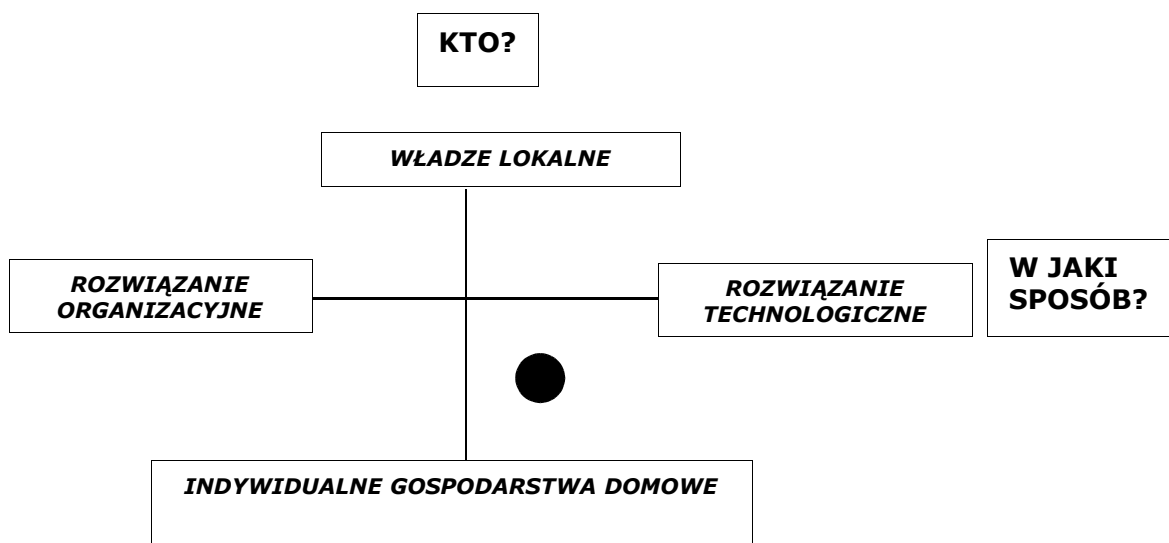
Tożsamość lokalna

W pamięci społecznej kultywuje się tradycje związane z zakładami południowymi. Nie ma jednak rozgoryczenia, pamięta się dobre rzeczy. Występuje szacunek dla historii i tradycji. Wszyscy znają historię powstania Huty i postać Eugeniusza Kwiatkowskiego. Młodzi utożsamiają się z miastem Stalowa Wola i tu zakładają rodziny. Nowymi odnośnikami do miasta są rower i sport. Elementem integrującym społeczność lokalną staje się Stal Stalowa Wola, która parę lat wcześniej wróciła do Ekstraklasy. Generalnie miasto bardziej łączy niż dzieli: zarówno pokolenia jak i tradycję z innowacjami.

Środowisko i krajobraz

W 2025 roku przekształcono tereny Huty Stalowa Wola w centrum kulturalno – rozrywkowe, które pełni funkcje usługowo – rekreacyjne. Staje się miejscem spotkań społeczności lokalnej. Kształtuje się centrum miasta, które zlokalizowane jest między Konkatedrą a kościołem pod wezwaniem Św. Floriana, najstarszym zabytkiem w Stalowej Woli. Poprawia się komunikacja miejska, powstaje metro i budowane są wiadukty, które łączą miasto. Stalowa Wola staje „miastem mostów”. Przyczyną jest wzrost świadomości lokalnej, innowacyjne i zróżnicowanie działalności gospodarczej.

Jak doszło do zaistniałej sytuacji?

5.5. Sesja Plenarna

Wizje wszystkich grup zostały przedstawione i przedyskutowane na sesji plenarnej. W każdej grupie został wybrany przedstawiciel (przedstawiciele), który zaprezentował wizję wszystkim uczestnikom.

Przedstawiciele:

- **Przekaz Społeczny** – Stefan Budziszewski
- **Przedsiębiorcy** – Krzysztof Lubas
- **Władze i organizacje lokalne** - Elżbieta Tomczak, Damian Marczał, Marek Gruchała
- **Mieszkańcy** – Małgorzata Cebula

Po prezentacjach wszystkich wizji została podjęta dyskusja oraz utworzona lista przedstawiająca wspólne elementy każdej z wizji.

Końcowym etapem tej części warsztatu było wypracowanie wspólnej wizji.

Stalowa Wola „Park Kwiatkowskiego”

Wspólna wizja

PARK POMYSŁÓW

Zerwana przez II Wojnę Światową i jej następstwa ciągłość rozwoju miasta, przez długie lata ciążąca brakiem czytelnego centrum została w ciągu ostatnich 20 lat przywrócona. Miasto ma miejsca przyciągające mieszkańców i atrakcyjne dla przybyszów. Jednym z takich miejsc jest przekazany przez Hutę 20 lat temu teren, wówczas zwany w planie miasta Parkiem Kwiatkowskiego. Szansa dana miastu została dobrze wykorzystana. Stojąca na tym terenie, wzniesiona w latach 70. dwudziestego wieku, hala produkcji wlewków i towarzyszące jej nowe obiekty, poprzez swoje funkcje są magnesem dla młodych i starych mieszkańców. Tutaj, jak w pigułce, koncentrują się istotne cechy Stalowej Woli: sąsiedztwo ciężkiego, aczkolwiek mało-uciążliwego przemysłu i obecność jego dziedzictwa (sama hala wlewków, rozdzielnia gazu, podstacja elektryczna, zgniatacz złomu) oraz naturalny, pierwotny las (Puszcza Sandomierska) i jego parkowa kontynuacja.

Obecnie, w roku 2025, Stalowa Wola liczy około 120 tysięcy mieszkańców, i jest miastem demograficznie młodym, jakich niewiele we współczesnej Europie. Niemal połowa mieszkańców to osoby poniżej 30-go roku życia. Ta specyficzna struktura wieku związana jest z charakterem miasta - centrum nauki i ustawicznego kształcenia. Działają tu liczne instytucje edukacyjne i naukowe - Uniwersytet Wschodnioeuropejski, Centrum Innowacyjności i Techniki, instytuty badawcze. Stalowa Wola zyskała wysoką rangę wśród miast polskich i europejskich. Stąd wywodzą się znane postacie kultury, sportu, liderzy gospodarczy, stale zachowujący więź ze swoim miastem.

Społeczność miasta jest zintegrowana wokół wspólnych wartości. Częściowo są to tradycje z przeszłości, których ochrona i rozwój jest powszechnie akceptowanym zadaniem wspólnym; a częściowo są to plany i zadania rozwojowe, nastawione na przyszłość. Jednym z takich zadań jest przyciąganie kolejnych inwestorów krajowych i zagranicznych, zainteresowanych lokowaniem tu swoich kapitałów. Lokalne władze są kompetentne, uczciwe nastawione na współpracę i dialog z mieszkańcami, zatem pojawiające się problemy mogą być na bieżąco rozwiązywane. Chodzi tu zwłaszcza o takie zjawiska jak: zagrożenie bezrobociem, zapewnienie opieki osobom starszym i bezradnym, występowanie zachowań i działań patologicznych, zwłaszcza wśród młodzieży. Te kwestie podejmowane są stale przez władze miasta przy współpracy stowarzyszeń mieszkańców, organizacji, instytucji edukacyjnych i kulturalnych. Obecnie miasto jest jednym z najbezpieczniejszych w Polsce, bezrobocie zostało zminimalizowane, a pomoc społeczna sformalizowana i nieformalna działa bardzo dobrze. Liczne są lokalne **inicjatywy ‘pro publico bono’**, także samorządu, dotyczące działań i ich integracji w celu kulturalnego wykorzystania terenu. Decyzje podejmowane są efektywne. Kwitną lokalne kluby sportowe.

Gospodarka Stalowej Woli opiera się dobrym wykorzystaniu zasobów miasta: • **kapitału materialnego** – rozwiniętego nowoczesnego przemysłu, rzemiosła, kontaktów handlowych, nowych inwestycji, i innych zasobów gospodarczych; • **kapitału ludzkiego** - wykształconych, posiadających nowoczesne kwalifikacje, specjalistów; • **kapitału społecznego** – bogatej i rozwiniętej sieci powiązań społecznych, licznych inicjatyw lokalnych, dobrej współpracy władz z mieszkańcami i stowarzyszeniami; • **kapitału kulturowego** – tradycji i wzorów zachowanych z przeszłości, tolerancji wynikającej z rozbudowanych relacji międzynarodowych i międzykulturowych, norm i zasad akceptowanych przez społeczność miejską, unikatowych zabytków, wartości, symboli i znaczeń ważnych dla wszystkich; • **kapitału przyrodniczego** – wartości krajobrazu, atrakcyjnych terenów zielonych, wartości przyrodniczych, osobliwości flory i fauny itd.

Stalowa Wola jest miastem przyciągającym ludzi z zewnątrz atrakcyjnymi ofertami dobrze płatnej (zarobki powyżej średniej krajowej) pracy i stwarzaniem możliwości rozwojowych. Warto podkreślić różnorodność dostępnych miejsc pracy – obok pierwotnego hutnictwa, rozwijają się tu **różnorodne**, nowoczesne gałęzie przemysłu, liczne **przedsiębiorstwa** w **małej** skali, ale także tradycyjne rzemiosła, które zaniknęły w innych miejscach kraju. Przemysł, jak dawniej, w pierwszych chwilach istnienia huty, jest oparty na najnowszych światowych osiągnięciach w dziedzinie technologii produkcyjnych. Wikliniarstwo i rzemiosła związane z flisactwem z kolei przyciągają zainteresowanych przedsiębiorców, a także hobbystów z całej Europy. Dają poszukiwane produkty i **inspirują** do ich nowych zastosowań.

Ponieważ w Stalowej Woli szczególną uwagę przywiązuje się do jakości życia, stąd rygorystyczne przestrzegane są zasady ochrony środowiska i wymogi stosowania wyłącznie **przyjaznych** środowisku i ludziom **technologii**.

Wyraźne zmiany zachodziły, w ciągu tych dwóch dekad w stylach życia mieszkańców. Dobrze utrzymane starannie pielęgnowane obszary zielone - od parków i małych zieleńców po kompleksy leśne i puszcze w najbliższej okolicy, a także zagospodarowane brzegi Sanu stwarzają możliwości aktywnego wypoczynku. Ponieważ miasto leży **w sercu** dawnej **Puszczy** Sandomierskiej, nie dziwi, że Stalowa Wola w 2025 roku, znana jest w kraju i zagranicą jako modelowa kraina – **Ekoland**.

Miasto zyskało także nowy kształt urbanistyczny. W porównaniu do roku 2005 jest lepiej rozplanowane, posiada wyraźnie wyodrębnione centrum, pełniące ważne społeczne funkcje. Dawne tereny HSW stały się integralną częścią przestrzeni miejskiej. Działające na tych obszarach małe i większe przedsiębiorstwa nie są uciążliwe dla mieszkańców, a poprzez odtwarzanie dawnych technologii na potrzeby hobbystów i przemysłu turystycznego stają się częścią krajobrazu kulturowego miasta. Organizacja przestrzeni ułatwia przemierzanie się, zarówno w skali miasta, jak i w skali regionu, poprzez dogodne połączenia drogowe i kolejowe. Dzięki licznym nowym mostom (na rzece San, a także wiaduktom drogowym i nad liniami kolejowymi) miasto zyskało miano **Miasta Mostów**, która to nazwa ma znaczenie zarówno przestrzenne jak i symboliczne, charakteryzując otwartość Stalowej Woli.

Ze względu na rozbudowaną infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną ważną rolę odgrywa komunikacja rowerowa. Liczne ścieżki rowerowe pozwalają na realizowanie aktywnego trybu życia. Stalowa Wola jest miastem, które zachowało charakter, nadany jej przez pierwotnych twórców w latach 30. dwudziestego wieku. Równowaga między stworzoną przez człowieka zabudową mieszkalną i przemysłową a otoczeniem przyrodniczym jest wzorcowa. Jest to **miasto-ogród**, o niskiej zabudowie tonącej w zieleni, która przechodzi w naturalny las. Wzniesione pod koniec dwudziestego wieku wieżowce przeznaczone są do śmierci technicznej. Nie przewiduje się budowy nowych.

Tylko jedno miasto nazywa się Stalowa Wola – w świadomości mieszkańców bardzo silnie trwa poczucie wyjątkowości tego miejsca. Powstało w latach trzydziestych dwudziestego wieku, jako ważna część Centralnego Okręgu Przemysłowego, a obiekty przemysłowe i administracyjne stanowią dziś obszary zabytkowe objęte ochroną.

Nowe, rozbudowane znaczenie „Stalowej Woli” obejmuje nie tylko tradycje hutnicze, ale także „stalową” konsekwentną „wolę” w tworzeniu nowych wartości, wychodzenie poza schematy. Mieszkańcy są dumni ze swoich osiągnięć. Wykorzystują poetycką interpretację nazwy swojego miasta. „Stalowa Wola” pierwotnie (ale i dzisiaj) jako „wola” oznacza miejsce, w którym przybysza przyciąga pewna swoboda działań gospodarczych, a jako „stalowa” – hutnictwo stali. Ale widzą też silną (właśnie: „stalową”) „wolę” swoich ojców i braci, którzy konsekwentnie budują wciąż **młode i otwarte miasto ludzi aktywnych**. Tak realizuje się hasło ukute w 2005 roku **Stalowa Wola Narodu Polskiego**.

Jednym z najważniejszych miejsc w Stalowej Woli, prawdziwym obszarem kulturowym stał się teren dawnego Parku Kwiatkowskiego, który wraz ze zlokalizowanymi tam obiektami jest przedmiotem intensywnych działań rewitalizacyjnych zapoczątkowanych w 2005 roku. To jest doskonale udostępniony. Nowe drogi kołowe i bezkolizyjne przejścia linii kolejowej umożliwiają dojazd samochodom osobowym i dostawczym. Dwujezdniowa miniatura autostrady – ścieżka rowerowa dla pracowników HSW, jest dziś ulubioną przez odwiedzających trasą dojazdową.

To miejsce odzwierciedla zarówno przeszłość, jak i nadzieje i plany na przyszłość. Przede wszystkim jest to **forum spotkań i dialogu**: dialogu historii z dniem dzisiejszym i jutrem; dialogu pokoleń, dialogu przedstawicieli tradycji wielkoprzemysłowej i artystów; dialogu dawnych rzemiosł i najnowocześniejszych technologii. Miejsce to jest bardzo popularne, zarówno wśród mieszkańców, jak i turystów przyjeżdżających do Stalowej Woli. Mogą oni uczestniczyć w warsztatach promujących dawne rzemiosła, i innych działaniach Centrum Kultury, zwiedzać muzea i galerię rzeźby monumentalnej.

Ze względu na bogatą i zróżnicowaną działalność teren dawnego Parku Kwiatkowskiego jest także **przestrzenią integracji** bardzo ważną dla podtrzymywania i budowania tożsamości kulturowej i lokalnej mieszkańców.

Dzięki działaniom, które tu mają miejsce, Stalowa Wola stała się, obok miasta przemysłowego, **miastem kultury**. Wracają także wcześniejsze, przedhutnicze jeszcze tradycje związane z dawnymi zajęciami

mieszkańców miasta i okolic. Trawestacja tytułu opery Wojciecha Bogusławskiego – „**Lasowiaci i hutnicy**” dobrze oddaje spotkanie dawnej kultury rolniczej i późniejszej kultury przemysłowej.

Stalowa Wola stała się dobrze wypromowaną marką znaną w skali nie tylko Polski, ale i Europy, kojarzącą się z badaniami naukowymi (badania ekosystemów), wielofunkcyjnym Centrum Historii i Kultury obejmującym Muzeum Centralnego Okręgu Przemysłowego, a także parkiem tematycznym, trasą turystyki przemysłowej.

Stalowej Woli udało się uniknąć losu wielu miast opartych na dominacji przemysłu, które od początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku nie potrafiły znaleźć (stworzyć) nowych zasobów rozwojowych. Podjęta dwadzieścia lat temu decyzja o przekazaniu miastu terenu Parku Kwiatkowskiego była bardzo istotna dla dalszego rozwoju miasta, nie tylko dlatego, że powstały nowe możliwości rozwojowe dla wielu dziedzin: przemysłu, rzemiosła kultury, nauki, dialogu społecznego, ale przede wszystkim dlatego, że powstało w ten sposób wyzwanie zarówno dla władz miasta, jak i rozmaitych grup jego mieszkańców. Tworzenie koncepcji wykorzystania i zagospodarowania tego terenu stało się ważnym czynnikiem wyzwalającym energię i pomysłowość, a także podstawą tworzących się więzi społecznych.

Legenda:

Tłustym drukiem – zaznaczono słowa-klucze - sformułowania zapisane w czasie sesji grupowych i sesji plenarnej w pierwszym dniu EASW

6. II SESJA WARSZTATÓW EASW W STALOWEJ WOLI GENEROWANIE POMYSŁÓW

Celem pierwszej części warsztatów było stworzenie oryginalnych i kreatywnych scenariuszy rozwoju Stalowej Woli w niedalekiej przyszłości. Natomiast motywem wiodącym drugiej sesji były prace polegające na wyborze najlepszej wizji rozwoju i generowanie pomysłów dotyczących sposobu realizacji wspólnie wypracowanej wizji.

Druga sesja warsztatów miała miejsce 30 września 2005 roku na Wydziale Zamiejscowym Nauk Społeczeństwie KUL. Zgromadzeni uczestnicy ponownie zostali podzieleni na 4 grupy, ale tym razem były to grupy tematyczne:

- Gospodarka lokalna i zatrudnienie
- Społeczność miejska
- Kultura i tożsamość
- Krajobraz i środowisko

Każda z grup opracowała kilka pomysłów (scenariuszy), dotyczących realizacji wizji rozwoju Stalowej Woli. Następnie w wyniku głosowania, zostało wyłonionych pięć najlepszych pomysłów.

6.1. Lista organizatorów i uczestników

Organizatorzy:

LP.	Jednostka	Imię i nazwisko	Kontakt
1.	Wydział Architektury Politechnika Krakowska	Krzysztof Lenartowicz	klenart@usk.pk.edu.pl
2.	Centrum Transferu Technologii Politechnika Krakowska	Piotr Bujas	buj@o2.pl
3.	Centrum Transferu Technologii Politechnika Krakowska	Piotr Czupryński	czuprynski@transfer.edu.pl
4.	Centrum Transferu Technologii Politechnika Krakowska	Diana Maciąg	maciag@transfer.edu.pl
5.	Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego	Paweł Wacnik	pwacnik@rarr.rzeszow.pl
6.	Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego	Katarzyna Oleksa	koleksa@rarr.rzeszow.pl
7.	Katedra Socjologii Akademia Ekonomiczna w Krakowie	Anna Karwińska	karwinsa@ae.krakow.pl
8.	Wydział Górnictwa i Geoinżynierii Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie	Anna Ostrega	ostrega@agh.edu.pl
9.	Scuola Superiore di Facilitazione Milano	Gerardo de Luzenberegger	xge@deluz.it
10.	Instytut Rozwoju Miast w Krakowie	Janusz Jeżak	januszjezak@irm.krakow.pl
11.	Instytut Europeistyki Uniwersytet Jagielloński	Aleksandra Mikula	omikula@yahoo.com
12.	Akademia Ekonomiczna w Krakowie	Barbara Adusz	duszek_bar@o2.pl
13.	Akademia Ekonomiczna w Krakowie	Joanna Bury	b_jo@o2.pl

Uczestnicy:

LP.	Imię i nazwisko	Jednostka	Grupa Kluczowych Aktorów	Grupa tematyczna
1.	Mieczysław Bednarczyk	Przedsiębiorca	Przedsiębiorcy	Społeczność miejska
2.	Stefan Budziszewski	Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Stalowej Woli	Kultura	Krajobraz i środowisko
3.	Witold Burdzy	Firma MCI Sp. z o. o.	Przedsiębiorcy	Gospodarka lokalna i zatrudnienie
4.	Mirosława Burkowska	Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli	Władze lokalne	Społeczność miejska
5.	Agnieszka Chruściel	Centrum Wspierania Organizacji Samorządowych przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej (MOPS-CWOP)	Organizacje obywatelskie	Społeczność miejska
6.	Piotr Cymerys	Główny Leśniczy Lasów HSW	Mieszkańcy	Krajobraz i środowisko
7.	Andrzej Indycki	Podkarpacki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Oddział Rzeszów	Władze lokalne	Społeczność miejska
8.	Agnieszka Kaproń	Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej w Sandomierzu	Przedsiębiorcy	Kultura i tożsamość
9.	Antoni Kłosowski	Firma Antonio&Stanley Kłosowski	Przedsiębiorcy	-
10.	Bogusław Kopacz	Zarząd Regionu NSZZ „S” Solidarność Ziemia Sandomierska	Władze lokalne	Społeczność miejska
11.	Roman Kopacz	Przedstawiciel firmy Energo-montaż Północ	Przedsiębiorcy	Gospodarka lokalna i zatrudnienie
12.	Antoni Kopyto	Telewizja Stella	Media	Kultura i tożsamość
13.	Magdalena Kotlarz	studentka KUL-u w Stalowej Woli	Mieszkańcy	Gospodarka lokalna i zatrudnienie
14.	Jerzy Kozielewicz	Fundacja Uniwersytecka KUL	Kultura	Gospodarka lokalna i zatrudnienie
15.	Adam Krotoszyński	“Telewizja Miejska” Stalowa Wola	Media	-
16.	Adam Kuchniak	Mieszkaniec Stalowej Woli	Mieszkańcy	Kultura i tożsamość
17.	Janusz Kuchno	Wydział Zamiejscowy Nauk o Społeczeństwie KUL w Stalowej Woli (Filia WNS)	Edukacja	Krajobraz i środowisko
18.	Krzysztof Mencfel	Urząd Miasta Stalowa Wola	Władze lokalne	Krajobraz i środowisko
19.	Janusz Miś	Agencja Rozwoju Przemysłu Oddział w Tarnobrzegu	Przedsiębiorcy	-
20.	Marta Nakielny	Starostwo Powiatowe w Stalowej Woli	Władze lokalne	-
21.	Dariusz Pakuła	Urząd Miasta Stalowa Wola	Władze lokalne	-
22.	Leszek Parcheta	Firma Usługi Transportowe	Przedsiębiorcy	Krajobraz i środowisko
23.	Bolesław Piłat	Huta Stalowa Wola	Przedsiębiorcy	Gospodarka lokalna i zatrudnienie
24.	Kinga Rojek-Paleń	Muzeum Regionalne w Stalowej Woli	Kultura	Społeczność miejska

25.	Urszula Serafin-Bąk	Polski Klub Ekologiczny	Organizacje obywatelskie	Krajobraz i środowisko
26.	Jan Sibiga	Związek Gmin Dolnego Sanu	Władze lokalne	Kultura i tożsamość
27.	Zdzisław Surowaniec	"Echo Dnia" - Dziennik Województwa Podkarpackiego	Media	Kultura i tożsamość
28.	Krzysztof Szczęch	Firma BARITEX	Przedsiębiorcy	-
29.	Elżbieta Tomczak	MOPS-CWOP	Organizacje obywatelskie	Kultura i tożsamość
30.	Franciszek Zaborowski	Wiceprezydent Miasta Stalowa Wola	Władze lokalne	-
31.	Piotr Żyjewski	Centrum Kształcenia Praktycznego	Edukacja	Gospodarka lokalna i zatrudnienie

6.2. Przygotowania do II sesji warsztatów w Stalowej Woli

➤ Promocja warsztatów

- Plakaty
- Ogłoszenie w lokalnej prasie
- Zaproszenia wysłane do szerokiego grona mieszkańców Stalowej Woli
- Informacyjna strona internetowa projektu i warsztatów

➤ Przygotowanie grup tematycznych z udziałem Gerardo de Luzenbergera

6.3. Agenda II części warsztatów

DATA: 30.09.2005
MIEJSCE: Wydział Zamiejscowy Nauk o Społeczeństwie KUL
 ul. Ofiar Katynia 6a, 37 - 450 Stalowa Wola

GODZ.	TEMAT
9.15 – 9.25	Powitanie uczestników (prof. Anna Karwińska, Paweł Wacnik, Gerardo de Luzenberger)
9.25 – 9.35	Prezentacja projektu Regentif (prof. Krzysztof Lenartowicz)
9.35 – 9.50	Prezentacja terenu przeznaczonego do regeneracji (Janusz Jeżak, Piotr Bujas)
9.50 -10.00	Wspólna wizja wypracowana na I części warsztatów (prof. Anna Karwińska)
10.00 – 10.20	Podział na grupy tematyczne
10.20 – 12.40	Praca w grupach: – Generowanie pomysłów – Dyskusja grupowa nad przedstawionymi pomysłami – Wybór najlepszych do przedstawienia na sesji plenarnej + prezentacja
12.40 – 13.40	Przerwa obiadowa
13.40 – 14.20	Prezentacja pięciu wybranych pomysłów (przedstawiciele poszczególnych grup)
14.20 – 14.50	Dyskusja na sesji plenarnej
14.50 – 15.10	Głosowanie (pięć priorytetowych pomysłów)
15.10 – 16.00	Dyskusja nad pomysłami (które uzyskały największą liczbę głosów) Podsumowanie spotkania

7. WYNIKI II SESJI WARSZTATÓW EASW

Uczestnicy zostali podzieleni na 4 grupy tematyczne:

- Gospodarka lokalna i zatrudnienie
- Społeczność miejska
- Kultura i tożsamość
- Krajobraz i środowisko

Praca w każdej przebiegała w ten sam sposób.

Każdy uczestnik dostał za zadanie przedstawienie 1-2 pomysłów, prowadzących do zrealizowania wspólnej wizji rozwoju Stalowej Woli, wytworzonej na I sesji warsztatów (30 czerwca br.). Pomysły te miały dotyczyć przede wszystkim wybranych terenów Huty Stalowa Wola (wyłączonych z produkcji). Jednakże każdy mógł również przedstawić pomysł odnoszący się do całości miasta Stalowa Wola.

Następnie każdy z pomysłów został przedyskutowany, a w rezultacie w każdej z grup zostało wyróżnionych co najwyżej 5 pomysłów (które zostały uznane przez grupę za najważniejsze). Każda grupa przygotowała prezentacje swoich 5 pomysłów. Prezentacje te zostały wygłoszone przez przedstawicieli poszczególnych grup na sesji plenarnej.

Kolejnym krokiem była dyskusja plenarna, w której każdy uczestnik mógł wyrazić swoją opinię na temat z prezentowanych pomysłów.

Następnie odbyło się głosowanie. Każdy z uczestników miał do rozdysponowania 5 głosów. Obowiązywała zasada nie oddawania głosów na pomysły zgłoszone przez własną grupę tematyczną.

W wyniku głosowania wyłoniono 5 priorytetowych pomysłów.

PRACA W GRUPACH TEMATYCZNYCH - WYGENEROWANE POMYSŁY

7.1. Grupa Gospodarka Lokalna i Zatrudnienie

MODERATOR: Piotr Czapryński

Uczestnicy:		
➤	Witold Burdzy	Firma MCI Sp. z o. o.
➤	Roman Kopacz	Firma Energo-montaż Północ
➤	Magdalena Kotlarz	studentka KUL-u w Stalowej Woli
➤	Bolesław Piłat	Huta Stalowa Wola
➤	Piotr Żyjewski	Centrum Kształcenia Praktycznego

Wszystkie pomysły grupy:

1. Centralne muzeum żelaza, stali w Polsce (lub okręgu COP)
2. Centrum sportowo rekreacyjno szkoleniowe (baza szkoleniowa, sportowa, rekreacyjna)
3. Rozbudowa infrastruktury Stalowej Woli
4. Centrum recyklingu - budowa skupu i przetwarzania odpadów przemysłowych (metalowych)
 - surowce wtórne
 - baza materiałowa dla firm
5. Centrum rozwoju technologii recyklingowych bazujące na doświadczeniach
6. Uruchomienie produkcji maszyn do recyklingu powierzchni asfaltowych
7. Park zieleni na bezużytecznych terenach poprzemysłowych
8. Park technologiczny

Prezentacja pomysłów: Piotr Żyjewski, Witold Burdzy, Bolesław Piłat

PRIORYTETOWE POMYSŁY GRUPY:

LP.	POMYSŁ	JAK	KTO	LICZBA GŁOSÓW
1.	Centrum sportowo rekreacyjne ➤ Muzeum COP ➤ Baza szkoleniowa, sportowa, rekreacyjna ➤ Park zieleni	➤ Harmonogram działań ➤ Studium wykonalności ➤ Pozyskanie inwestorów ➤ Konkurs na zagospodarowanie terenu ➤ Rozbudowa infrastruktury	➤ Regentif ➤ Samorząd terytorialny ➤ Inwestorzy ➤ Pracodawcy ➤ Organizacje rynku pracy ➤ Instytucje otoczenia biznesu ➤ Organizacje pozarządowe	29
2.	Park technologiczny ➤ Inkubator przedsiębiorczości ➤ Wdrażanie nowych technologii – recykling, elektronika, elektryka ➤ Promocja nowych wyrobów na bazie pozyskanych części – surowce wtórne	➤ Stworzenie podstaw prawnych (własność, zagospodarowanie przestrzenne) ➤ Pozyskanie partnerów ➤ zawarcie umów (uczelnie, firmy) ➤ Pozyskanie środków finansowych ➤ Promocja ➤ Pozyskanie opracowań, wdrożenie nowych technologii ➤ Rozbudowa infrastruktury	➤ Regentif ➤ Samorząd terytorialny ➤ Prywatne firmy ➤ Inwestorzy ➤ HSW ➤ Banki, instytucje finansowe ➤ Instytucje ochrony środowiska ➤ Technocentrum	17
3.	Uruchomienie produkcji maszyn do recyklingu nawierzchni asfaltowych	➤ Pozyskanie praw do technologii ➤ Powołanie spółki z HSW	➤ Nowoutworzona spółka z HSW (całkowita odpowiedzialność)	2

Pomysł pierwszy to **Centrum sportowo rekreacyjne**. Centrum to będzie bazą szkoleniową, sportową i rekreacyjną dla osób pracujących w nowopowstających przedsiębiorstwach jak i w rozwijającej się Hucie Stalowa Wola. Ważnym elementem będzie stworzenie muzeum mającego podkreślić tradycję Centralnego Okręgu Przemysłowego. Dodatkowo nacisk będzie kładziony na stworzenie odpowiedniego otoczenia zieleni. Tak więc teren poddawany regeneracji będzie też pełnił funkcje Parku Zieleni.

Prace rozpoczną się od opracowania harmonogramu działań. Zostanie opracowane studium wykonalności. Następnie podejmowane będą działania mające na celu pozyskanie inwestorów. Dla rozpropagowania idei centrum zostanie ogłoszony konkurs na zagospodarowanie terenu. Ważnym elementem będzie rozbudowa infrastruktury.

Zainicjowane przez projekt Regentif Centrum będzie opierało się na współpracy różnych instytucji: jednostek samorządu terytorialnego inwestorów, pracodawców. Włączone zostaną też organizacje rynku pracy, instytucje otoczenia biznesu oraz organizacje pozarządowe.

Pomysł drugi to **Park Technologiczny**. W parku tym zostanie założony inkubator przedsiębiorczości oferujący atrakcyjne warunki dla nowopowstających firm. Głównym sektorem, który będzie ulokowany w Parku będą firmy zajmujące się recyklingiem podzespołów elektronicznych i elektrycznych. W branży tej będą opracowywane nowe technologie oraz nowe rodzaje produktów bazujących na pozyskiwaniu części i wykorzystywaniu surowców wtórnych.

Działania, które należy podjąć to w pierwszej kolejności to stworzenie odpowiednich podstaw prawnych (uregulowanie spraw własności, zagospodarowanie przestrzenne). Kolejny krok to pozyskiwanie parterów oraz zawarcie umów (uczelnie, firmy). Dalej będą pozyskiwane środki finansowe oraz promocja idei Parku Technologicznego. Dla rozwoju Parku, a zwłaszcza dla podniesienia konkurencyjności ulokowanych w nim przedsiębiorstw oraz dla poprawy dostępu do inkubatora, zostanie rozbudowana infrastruktura.

Prace nad pomysłem wygenerowane przez zespół Regentif będą kontynuowane przez współpracę samorządu, prywatne firmy Hutę Stalowa Wola oraz banki. Do realizacji zadań zostaną włączeni inwestorzy instytucje ochrony środowiska oraz istniejąca firma Technocentrum.

Pomysł trzeci to **uruchomienie produkcji maszyn do recyklingu nawierzchni asfaltowych**. W wyłączonych z produkcji budynkach HSW zostanie uruchomiona produkcja maszyn do recyklingu powierzchni asfaltowych. Pozyskanie praw do istniejących nowych technologii będzie pierwszym krokiem. Następnie zostanie powołana spółka z HSW. Za realizację całości odpowiedzialna będzie nowoutworzona spółka.

7.2. Grupa Społeczność Miejska

MODERATOR: Joanna Bury

Uczestnicy:		
➤	Mieczysław Bednarczyk	Przedsiębiorca
➤	Mirosława Burkowska	Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli
➤	Agnieszka Chruściel	Centrum Wspierania Organizacji Samorządowych przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej
➤	Andrzej Indycki	Podkarpacki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Oddział Rzeszów
➤	Bogusław Kopacz	Zarząd Regionu NSZZ „S” Solidarność Ziemia Sandomierska
➤	Kinga Rojek-Paleń	Muzeum Regionalne w Stalowej Woli

Wszystkie pomysły grupy:

1. Muzeum kolejnictwa – Stacja Stalowa Wola Rozwadów (przeniesienie z Warszawy)
2. Rozwój aeroklubu + lotnisko
3. Rozwój kół zainteresowania dla młodzieży (np. aeroklub)
4. Każdy nowy mieszkaniec dostanie rower
5. Nowe uczelnie organizujące pomysły na sposób zatrudnienia badania naukowe
6. Projekt przyciągający ludzi do miasta
7. Park rekreacyjny
8. Miasteczko studenckie, nauka młodych przedsiębiorców
9. Centrum skupiające organizacje (aktywność młodych)
10. Forum mieszkańców
11. Miasto-ogród
12. Miasto młode i otwarte

Prezentacja pomysłów: Bogusław Kopacz
PRIORYTETOWE POMYSŁY GRUPY:

LP.	POMYSŁ	JAK	KTO	LICZBA GŁOSÓW
1.	Apolityczne forum mieszkańców	➤ Wspólne tworzenie pomysłów ➤ Pobudzanie aktywności lokalnej ➤ Żywy raport	➤ Mieszkańcy ➤ Wsparcie organizacyjne ze strony władz miasta ➤ Organizacje pozarządowe	0
2.	Park rekreacyjno-sportowy	➤ Rozrywka dla rodzin ➤ Organizacja zajmująca się aktywnością dzieci ➤ Scena, amfiteatr, koła zainteresowań	➤ Prywatni przedsiębiorcy ➤ Władze miasta ➤ Fundusze UE	4
3.	Centrum informacji o mieście Stalowa Wola (przyciągające ludzi z miasta)	➤ Aeroklub ➤ Muzeum hutnictwa ➤ Muzeum kolejnictwa ➤ Aktywna forma zwiedzania ➤ Promocja	➤ Fundusze z UE ➤ Dofinansowanie miasta ➤ Media ➤ Władze aeroklubu ➤ Muzeum SW	0
4.	Miasto młode i otwarte	➤ Profilowanie nauki ➤ Organizacje sprzyjające aktywności młodych ➤ Promowanie liderów	➤ Kadra naukowa ➤ Władze miasta ➤ Społeczność ➤ Przedsiębiorcy	0
5.	Miasto ogród	➤ Mieszkańcy tworzą projekt zrównoważonego rozwoju – wspólna realizacja	➤ Mieszkańcy ➤ Naukowcy, przedsiębiorcy	0

Pierwszym pomysłem - dla grupy najważniejszym było utworzenie **forum mieszkańców**. Powinno być ono apolityczne, aby nie budziło skojarzeń z żadną opcją polityczną, uniwersalne, organizowane w określonym czasie i miejscu. Forum przyczyniłoby się do aktywizacji społeczeństwa Stalowej Woli. Forum byłoby narzędziem, które umożliwiałoby dotarcie z informacją do wszystkich grup społecznych, gdyż przedstawiciele każdej z nich zabieraliby głos we wspólnej dyskusji. Każdy z nich zgłaszałby nowe pomysły, przedstawiałby ocenę sytuacji, ewentualnych zmian. Na bieżąco zdawane byłyby relacje z realizacji tych pomysłów - żywy raport, mieszkańcy informowaliby o problemach, powodzeniach i potrzebach.

Park rekreacyjno - sportowy - pomysł ten był odpowiedzią na zapotrzebowanie mieszkańców na miejsce gdzie mogliby spędzać wolny czas, odpoczywać z całą rodziną. Wskazywali na ewidentny brak takiego miejsca, które przyczyniłoby się do zacieśniania wzajemnych więzi. Szczególny nacisk położono na aktywizację dzieci, które od najmłodszych lat powinny mieć jakieś hobby, zainteresowanie, któremu mogłyby się poświęcać i realizować. Oprócz takiej organizacji promującej rozwój aktywności wśród dzieci w tym parku znajdowałyby się również inne koła zainteresowań dla różnych grup młodzieży. Wizualnie na park rozrywki miałyby składać się scena, sala koncertowa, amfiteatr.

Centrum informacji o mieście Stalowa Wola (przyciągające turystów do Stalowej Woli) - ideą tego pomysłu było stworzenie centrum informacji w formie reklamy bądź cyklicznego biuletynu, prowadzonego przez media (nie tylko lokalne) oraz władze lokalne.

Biuletyn zawierałby informacje o atrakcjach turystycznych Stalowej Woli: aeroklub, muzeum hutnictwa, muzeum kolejnictwa. Wyżej wymienione obiekty przyczyniłyby się do aktywnej formy zwiedzania oraz promocji miasta.

Miasto młode i otwarte - pomysł ten zawiera w sobie idee promowania hasła: *"miasto młode i otwarte"* wewnątrz Stalowej Woli. Akcja ta skierowana byłaby przede wszystkim do młodych ludzi. Główne aspekty wzięte pod uwagę to profilowanie nauki w szkołach, aby uczniowie mogli rozwijać swoje zainteresowania i poświęcać się im. Zostałyby stworzone organizacje sprzyjające aktywności młodych, nastawione na promowanie liderów.

Miasto ogród - najmniej sprecyzowany pomysł ze względu na szeroki zakres problemu, a jednocześnie ważność zagadnienia. W ogólnym rozumieniu mieszkańcy tworzą projekt zrównoważonego rozwoju i wspólnie go realizują.

7.3. Grupa Kultura i Tożsamość

MODERATOR: Anna Ostrenga

Uczestnicy:	
➤ Agnieszka Kaproń	Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej w Sandomierzu
➤ Antoni Kopyto	Telewizja Stella
➤ Adam Kuchniak	Mieszkaniec Stalowej Woli
➤ Jan Sibiga	Związek Gmin Dolnego Sanu
➤ Zdzisław Surowaniec	"Echo Dnia" - Dziennik Województwa Podkarpackiego
➤ Elżbieta Tomczak	Centrum Wspierania Organizacji Samorządowych przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej

Wszystkie pomysły grupy:

1. Centrum tradycji przemysłowej COP (nie muzeum!)
2. Centrum współpracy wschodnioeuropejskiej (ośrodek nauki i integracji kulturowej)
3. Centrum sztuki nowoczesnej
4. Ludowa zagroda (połączenie ludowości i nowoczesności)
5. Zawody tradycji – przekazywanie tradycji (np. kowalstwo), tworzenie nowoczesności
6. Młodzieżowe Centrum Kultury Alternatywnej (nietypowej) i Sportów Różnych
7. Centrum kulturalno – handlowo -sportowo-wypoczynkowe
8. Trasa edukacyjna
9. Przemysł stary + przemysł nowy
10. Infrastruktura socjalno usługowa
11. Tradycja, osiągnięcia ludzi
12. Centrum innowacyjności „Stalowa Wola” (inkubator przedsiębiorczości)
13. Regionalne Centrum Kultury i Sztuki “Lasowiaci i hutnicy”

Prezentacja pomysłów: Elżbieta Tomczak

PRIORYTETOWE POMYSŁY GRUPY:

LP.	POMYSŁ	JAK	KTO	LICZBA GŁOSÓW
1.	Centrum kultury i sztuki „Lasowiacy i hutnicy” ➤ atmosfera COP ➤ Tworzenie współczesnej sztuki przy wykorzystaniu tradycyjnych technologii ➤ Przeniesienie elementów ekspozycji centrum do miasta	➤ Diagnoza oczekiwań i zasobów ➤ Budowa grupy interesariuszy ➤ Edukacja kadr ➤ Adaptacja obiektów HSW ➤ Partnerstwo publiczno-prywatne ➤ Zewnętrzne środki finansowania	➤ Samorząd lokalny ➤ Grupa inicjatywna	1
2.	Centrum tradycji i kultury przemysłowej (nie muzeum!)	➤ Diagnoza zasobów – co możemy odtworzyć ➤ Powołanie stowarzyszenia miast COP ➤ Adaptacja obiektów przemysłowych i otoczenia	➤ Samorządy lokalne ➤ Spadkobiercy tradycji ➤ Właściciele zasobów	0
3.	Ludowa zagroda (ludowość i nowoczesność)	➤ Obrzeża parku Kwiatkowskiego ➤ Wsparcie samorządu, marszałka i UE	➤ Prywatni przedsiębiorcy	3
4.	Trasa edukacyjna ➤ Przemysł stary + przemysł nowy ➤ Infrastruktura ➤ socjalno usługowa ➤ Przyroda ➤ Rekreacja	➤ Wyznaczenie tras rowerowych, oznaczenie obiektów historycznych i przyrodniczych ➤ Reaktywacja koła przewodników lokalnych ➤ Udostępnienie zbiorów prywatnych ➤ Organizacja miejsc rekreacji	➤ Zakłady pracy, w tym HSW ➤ Osoby prywatne	1
5.	Centrum innowacyjności „Stalowa Wola” (inkubator przedsiębiorczości)	➤ Obiekty HSW + otoczenie	➤ Samorząd lokalny ➤ Agencja Rozwoju Przemysłu itp. ➤ Spółka, fundacje	14

Centrum kultury i sztuki „Lasowiacy i hutnicy”

Podstawą utworzenia Centrum kultury i sztuki miałyby być diagnoza potrzeb i oczekiwań społeczeństwa. Zidentyfikowane istniejące zasoby - tradycyjne technologie i zawody takie jak np. kowalstwo byłyby nie tylko wykorzystywane do produkcji wyrobów czy tworzenia nowoczesnej sztuki, ale również przekazywane młodszemu pokoleniu. Dla zwiększenia zasięgu Centrum pewne elementy ekspozycji przeniesione zostaną na teren miasta. Dzięki adaptacji dla celów uprawiania kultury i sztuki obiektów starej huty, a także kultywowaniu tradycyjnych rzemiosł Centrum będzie miało atmosferę COP-u.

Centrum tradycji i kultury przemysłowej

Centrum tradycji i kultury przemysłowej utworzone zostanie przez powołane w tym celu stowarzyszenie miast COP. Na podstawie identyfikacji zasobów związanych z tradycją i kulturą przemysłową, nie tylko Huty Stalowa, Wola, ale i innych gałęzi przemysłu jakie działały w tym okręgu pozwoli stwierdzić co można i warto odtworzyć. Podkreślenia wymaga fakt, że nie ma być to muzeum, bowiem muzeum kojarzy się z tym co jest martwe, a Centrum tradycji i kultury przemysłowej ma żyć swoim życiem. Siedzibą Centrum mają być zaadaptowane obiekty poprzemysłowe Huty Stalowa Wola i ich otoczenie.

Ludowa zagroda (ludowość i nowoczesność)

Utworzona przez prywatnego przedsiębiorcę Ludowa Zagroda ma kultywować ludowe tradycje. Miałyby to być przedsięwzięcie komercyjne, swego rodzaju dyskoteka czy sklep, gdzie można zakupić stroje regionalne. Głównym celem utworzenia takiej zagrody będzie kultywowanie ludowości – strojów,

obyczajów, pozdrowień. W utworzonej na obrzeżach Parku Kwiatkowskiego Ludowej Zagrodzie cyklicznie organizowane byłyby imprezy ludowe np. „Tydzień kultury kurpiowskiej”.

Trasa edukacyjna

Trasa edukacyjna utworzona byłaby poprzez specjalne oznaczenie obiektów związanych ze „starym” i „nowym” przemysłem, a dodatkowo wzbogacona poprzez udostępnione zbiory prywatne, związane z regionalnym przemysłem i tradycjami. Uatrakcyjnającymi trasę elementami byłyby cenne przyrodniczo miejsca. Przeznaczona do przemierzania pieszo lub rowerem trasa edukacyjna obsługiwana mogłaby być przez reaktywowane koło przewodników lokalnych. Na poszczególnych „przystankach” trasy zorganizowane byłyby miejsca dla rekreacji, a całość dopełniałaby infrastruktura socjalno – usługowa.

Centrum innowacyjności „Stalowa Wola”

Centrum innowacyjności ma łączyć w sobie wiele cech. Jak już wskazuje nazwa ma być związane z nowoczesną technologią nawiązując równocześnie do głęboko zakorzenionej tradycji poprzez nazwanie Centrum ... „Stalowa Wola”. Centrum innowacyjności ma pełnić funkcję inkubatora przedsiębiorczości, czyli miejsca gdzie absolwenci uczelni czy ludzie bezrobotni na preferencyjnych warunkach, korzystając z fachowych porad będą mogli rozpocząć swoją działalność gospodarczą. Dla utworzenia Centrum innowacyjności zaadaptowane zostaną obiekty poprzemysłowe Huty Stalowa Wola wraz z otoczeniem.

7.4. Grupa Krajobraz i środowisko

MODERATOR: Barbara Adusz

Uczestnicy:	
➤ Stefan Budziszewski	Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Stalowej Woli
➤ Piotr Cymerys	Główny Leśniczy Lasów HSW
➤ Janusz Kuchno	Wydział Zamiejscowy Nauk o Społeczeństwie KUL w Stalowej Woli (Filia WNS)
➤ Krystian Mencfel	Urząd Miasta Stalowa Wola
➤ Leszek Parcheta	Firma Usługi Transportowe
➤ Urszula Serafin-Bąk	Polski Klub Ekologiczny

POJEDYNCZE POMYSŁY:

1. Przedsiębiorstwo handlowo-usługowe (oszczędność energii)
2. Skład magazynowy (sprowadzenie produktów i materiałów surowców z krajów 3 świata)
3. Lokalna kolej dojazdowa elektryczna (ograniczenie ruchu samochodowego, emisji spalin, itp.)
4. Hala wystawiennicza (centrum różnego rodzaju wystaw)
5. Ośrodek zarządzania środowiskowego (placówka naukowo – badawczo – administracyjna)
6. Lokalna rafineria (słoma rzepakowa wykorzystywana energia cieplna)
7. Park rekreacji (dla młodzieży)
8. Ośrodek kultury
9. Wypożyczalnia i serwis rowerów ("zaczyn" Centrum Turystyki Rowerowej)
10. Produkcja i przerób biomasy (odpady), wykorzystanie zrębki drzewnej)

Prezentacja pomysłów: Urszula Serafin-Bąk

PRIORYTETOWE POMYSŁY GRUPY:

LP.	POMYSŁ	JAK	KTO	LICZBA GŁOSÓW
1.	Lokalna rafineria i skład magazynowo-handlowy	➤ Zakup małej rafinerii przetwarzającej rzepak na paliwo i energię cieplną ➤ Sprowadzenie i rozprowadzanie produktów, komponentów ekologicznych	➤ Samorząd lokalny ➤ Rolnicy ➤ Przedsiębiorcy	7
2.	Ośrodek rekreacji, kultury i rozrywki	➤ W ośrodku znajduje się: ❑ park wodny, lodowisko ❑ wypożyczalnia i serwis rowerowy ❑ gastronomia ❑ korty i kręgielnia ❑ hotel ❑ ogród botaniczny ❑ własne źródło zasilania	➤ środki z UE ➤ środki gminnego i wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska ➤ przedsiębiorcy ➤ fundacje	5
3.	Ośrodek zarządzania środowiskowego	➤ Generowanie i wdrażanie nowych technologii przyjaznych środowisku: ○ energetyka ekologiczna ○ przerób i neutralizacja odpadów ○ wykorzystanie biomasy ○ geotermia, centrum technologiczne	➤ Administracja terenowa ➤ Fundusze zewnętrzne ➤ Przedsiębiorcy ➤ Stowarzyszenia	10
4.	Lokalna kolej dojazdowa	➤ Wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej	➤ Samorząd powiatowy i miejski ➤ Rząd Polski	0
5.	Centrum wystawiennicze	➤ Ekspozycje ➤ Koncerty ➤ Wystawy ➤ Targi ➤ Gastronomia ➤ Hotel	➤ Właściciele firm handlowo usługowych ➤ Fundacje ➤ Samorząd	0

Lokalna rafineria i skład magazynowo – handlowy

Rafineria ta ma dostarczać energię ciepłą dla całej Stalowej Woli, poprzez przetwarzanie słomy rzepakowej. Niewykorzystane hale HSW można przebudować na magazyny, do których będą sprowadzane produkty i komponenty ekologiczne. Produkty te w dalszym ciągu będą wprowadzone do handlu na terenie całego kraju.

Zrealizowanie projektu będzie opierało się na współpracy samorządu lokalnego, rolników i przedsiębiorców.

Ośrodek rekreacji, kultury i rozrywki

Kolejnym pomysłem grupy było stworzenie ośrodka rekreacji, kultury i rozrywki. Idea ta zrodziła się w wyniku zapotrzebowania społeczności Stalowej Woli na miejsce odpoczynku, zabawy i ośrodka, gdzie można rozwijać swoje zainteresowania. Na ośrodek składałyby się:

- ❑ Korty, lodowisko, basen, kręgielnia (szczególnie dla dzieci i młodzieży)
- ❑ Serwis rowerów (pomysł ten już nawiązuje do istniejącej ścieżki rowerowej, zakłada jej renowację, wzbogacanie o inne interesujące obiekty do zwiedzania np. ogród botaniczny)
- ❑ Gastronomia i hotel - byłyby głównie nastawione na turystów zagranicznych i krajowych, którzy zachęteni nowymi przedsięwzięciami odbywającymi się w Stalowej Woli mieliby gdzie spędzać swój wolny czas i posmakować polskiej kuchni
- ❑ Wszystkie ww. obiekty działałyby na zasadzie własnego źródła zasilania, byłoby to efektywne, ekonomiczne i mogłoby stać się inspiracją dla innych obiektów na terenie Polski.

Środki na tą inwestycję miałyby pochodzić z funduszy unijnych, ze środków gminnego i wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska oraz od przedsiębiorców i fundacji.

Ośrodek zarządzania środowiskowego

Idea działania tego ośrodka miała na celu wytwarzanie i wdrażanie w życie nowych technologii, które byłyby przyjazne środowisku. Jak do tej pory w Stalowej Woli rozwijał się przemysł ciężki, oparty na funkcjonowaniu huty. Brakowało zainteresowania środowiskiem. Poprzez stworzenie ośrodka zarządzania środowiskowego pomysłodawcy chcieli zmienić obecną sytuację. Nawiązano do energetyki ekologicznej. Powstawałyby firmy zajmujące się przerobem i neutralizacją odpadów przy wykorzystaniu biomasy, wspomniano też o źródłach geotermicznych. W związku z ww. inwestycjami pojawił się pomysł stworzenia centrum technologicznego.

Za realizację tych wszystkich przedsięwzięć odpowiedzialna byłaby administracja terenowa i liczne stowarzyszenia wsparcia finansowego udzieliłyby fundusze zewnętrzne i przedsiębiorcy.

Centrum wystawiennicze

Byłoby to swoistego rodzaju centrum kulturowe, gdzie mieszkańcy Stalowej Woli mogliby uczestniczyć w koncertach, wystawach, ekspozycjach i targach – artystycznych, przemysłowych, historycznych itp. Na terenie centrum znajdowałyby się restauracje, bary, puby i hotel.

Zrealizowanie tej wizji będzie opierało się na współpracy samorządu lokalnego, rolników i przedsiębiorców.

7.5. SESJA PLENARNA

W wyniku głosowania zostało wyłonionych 5 priorytetowych pomysłów:

LP.	POMYSŁ	GRUPA	LICZBA GŁOSÓW
1.	Centrum sportowo rekreacyjne i zespół kulturowy	Gospodarka lokalna i zatrudnienie	38
2.	Park technologiczny	Gospodarka lokalna i zatrudnienie	31
3.	Centrum innowacyjności	Kultura i Tożsamość	
4.	Ośrodek zarządzania środowiskowego	Krajobraz i Środowisko	10
5.	Lokalna rafineria i skład magazynowy	Gospodarka lokalna i zatrudnienie	7

W wyniku dyskusji doszło do połączenia kilku pomysłów. W rezultacie powstało poniższe zestawienie:

LP.	POMYSŁ
1.	Centrum sportowo rekreacyjne i zespół kulturowy
2.	Park technologiczny (Centrum innowacyjności)
3.	Ośrodek zarządzania środowiskowego
4.	Lokalna rafineria i skład magazynowy
5.	Ludowa zagroda

Pomysł pierwszy, czyli „**Centrum sportowo-rekreacyjne i zespół kulturowy**”, obejmuje kilka idei, dotyczących sfery rekreacji, kultury „wysokiej”, kultury „popularnej” i rozrywki, zgłaszanych przez różne grupy. Wspólny element tych pomysłów szczegółowych to tworzenie „centrum” – czyli pewnego ośrodka skupiającego, integrującego mieszkańców miasta, poprzez stwarzanie możliwości rozrywki rodzinnej oraz uaktywnianie dzieci i młodzieży. Charakterystyczna jest tu wielofunkcyjność owego obszaru (obiektu), obejmującego m.in. instytucje takie jak muzeum COP, park zieleni posiadający urządzenia rekreacyjno-sportowe, ogród botaniczny, park wodny czy centrum tradycji i kultury przemysłowej, edukacyjna trasa (rowerowa) pozwalająca poznać cenne obiekty zabytkowe i przyrodnicze.

Ośrodek ten ma charakter lokalny i pozalokalny jednocześnie. Z jednej strony chodzi o odtworzenie istniejących tradycji (w tym także np. udostępnianie zbiorów prywatnych), z drugiej zaś o wychodzenie poza Stalową Wolę, poprzez powołanie stowarzyszenia miast COP-u, a także rozwijanie więzi i współpracy w ramach UE.

Wśród realizatorów wymienia się: Samorząd lokalny, Grupę inicjatywną, spadkobierców tradycji, prywatnych przedsiębiorców i ich organizacje, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, fundacje, ale także np. Grupę „Regentif”.

Pomysł drugi, czyli **„Park technologiczny (Centrum innowacyjności)”** także powstał ze swoistej kompilacji kilku pomysłów, obejmujących inkubator przedsiębiorczości, współpracę z uczelniami wyższymi, działania na rzecz wdrażania nowych technologii w zakresie elektroniki, przemysłu elektrotechnicznego. Ważnym elementem, jest tu idea promowania i rozwijania recyklingu, opracowywanie nowych rodzajów produkcji w oparciu o surowce wtórne. Tu w roli organizatorów powinni, zdaniem pomysłodawców występować takie instytucje jak Samorząd lokalny, agencja rozwoju przemysłu, Spółka, fundacje, prywatne firmy, inwestorzy, HSW, Banki i inne instytucje finansowe, instytucje zajmujące się ochroną środowiska, „Technocentrum”, a także „Regentif”.

Te dwa pomysły zebrały największą część głosów (m.in. zapewne ze względu na „dodawanie” częściowych idei w trakcie dyskusji).

„Ośrodek Zarządzania Środowiskowego” (pomysł trzeci) związany jest z ochroną środowiska. Chodzi tu o generowanie i wdrażanie nowych technologii przyjaznych środowisku, obejmujących przetwarzanie surowców wtórnych, stosowanie alternatywnych źródeł energii. Warto przy okazji zauważyć, że zagadnienia ochrony i odnowy środowiska naturalnego są bardzo istotne w wizjach przyszłości miasta Stalowa Wola, co ujawniło się już w pierwszej części warsztatów („tworzenie wizji miasta na rok 2025”). Nastawienia proekologiczne w świadomości mieszkańców miasta wpływają na kryteria oceny projektów i ukierunkowują myślenie o przyszłości. Instytucje, które powinny zajmować się wdrażaniem takiego projektu to administracja lokalna, różnego rodzaju stowarzyszenia, sami przedsiębiorcy, w oparciu o fundusze zewnętrzne (w tym zapewne także europejskie).

Także **„Lokalna rafineria i skład magazynowy”** (czyli czwarty w kolejności pomysł) można zaliczyć do podobnej kategorii „środowiskowych” czy „ekologicznych”. Jest on także najbardziej konkretny, w tym znaczeniu, że proponuje jasno zdefiniowane działanie: zakup małej rafinerii przetwarzającej rzepak na paliwo i energię ciepłą.

Pomysł zakłada sprowadzenie i rozprowadzanie produktów - komponentów ekologicznych. Realizacją tego pomysłu powinni być zainteresowani rolnicy, przedsiębiorcy i lokalny samorząd.

Wreszcie piąty pomysł, także bardzo konkretny, zakładający powołanie **„Zagrody ludowej”**, jako miejsca alternatywnej w stosunku do „zmacdonaldyzowanej” kultury popularnej, upowszechnianej w skali całego niemal świata. Intencją autora (autorów) było stworzenie miejsca, w którym lokalna kultura miałaby szanse rozwoju, a nie tylko trwania jako muzealny zabytek. Argumentacja na rzecz tej idei odwoływała się do wyraźnie występujących w skali Europy, a właściwie świata tendencji do zaznaczania swojej tożsamości lokalnej, komplementarnej w stosunku do uniwersalnej kultury światowej. Odrębność wyrażająca się w rozwijaniu, w oparciu o istniejące tradycje, rzemiosła, sposobów spędzania czasu, mody, kuchni lokalnej, wszystkiego co mogłoby być znakiem „odrębności” i „unikatowości” danego regionu.

Oba ostatnie pomysły zyskały stosunkowo niewiele poparcia, jak się wydaje właśnie ze względu na swoją konkretność. Dwa pierwsze pomysły, bardzo pojemne, obejmujące wiele rodzajów aktywności, nawet nie do końca określonej zyskiwały więcej głosów, każdy mógł je zaakceptować, dodając niejako swój szczegółowy pomysł do szerokiej kategorii: „centrum kulturalnego” czy „centrum innowacji”.

8. DZIAŁANIA PO WARSZTATACH

8.1. Rozpowszechnianie wyników z I i II Sesji Warsztatów

- ❑ Efektem I i II części warsztatów EASW w Stalowej Woli są **RAPORTY** podsumowujące obydwie spotkania, a także przygotowania do nich oraz powstałe rezultaty
- ❑ Jako rozwinięcie kontaktów po warsztatach powstało **forum internetowe** na którym można dodać swoje pomysły i skonfrontować swoją opinię na temat projektu Regentif z głosami innych mieszkańców Stalowej Woli i nie tylko. (www.transfer.edu.pl/parkpomyslow/).
- ❑ Raport oraz inne użyteczne informacje można znaleźć na stronie poświęconej działaniom w Stalowej Woli: www.parkpomyslow.stalowawola.pl/. Stronę uruchomiono w porozumieniu z Urzędem Miasta w Stalowej Woli

8.2. Przewidywane dalsze działania

- ❑ Publikacja wyników warsztatów
- ❑ Praca ze studentami Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej na temat wspólnej wizji i priorytetowych pomysłów (projekt architektoniczny)
- ❑ Praca ze studentami Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Stalowej Woli na temat wykonalności projektu w wersji przedstawionej przez studentów PK
- ❑ Rozpowszechnianie wyników prac studenckich wśród uczestników i w mediach
- ❑ Utworzenie grupy osób zainteresowanych pracą nad konkretnym projektem

**Rzeszowska Agencja
Rozwoju Regionalnego**

Ul. Szopena 51
35-959 Rzeszów
tel.: +48 17 8520600;
fax.: +48 17 8520611
www.rarr.rzeszow.pl

**Centrum Transferu Technologii
i Wydział Architektury**

Politechnika Krakowska
Ul. Warszawska 24
31-155 Kraków
tel.: +48 12 628 28 45
fax.: +48 12 632 47 95
www.transfer.edu.pl